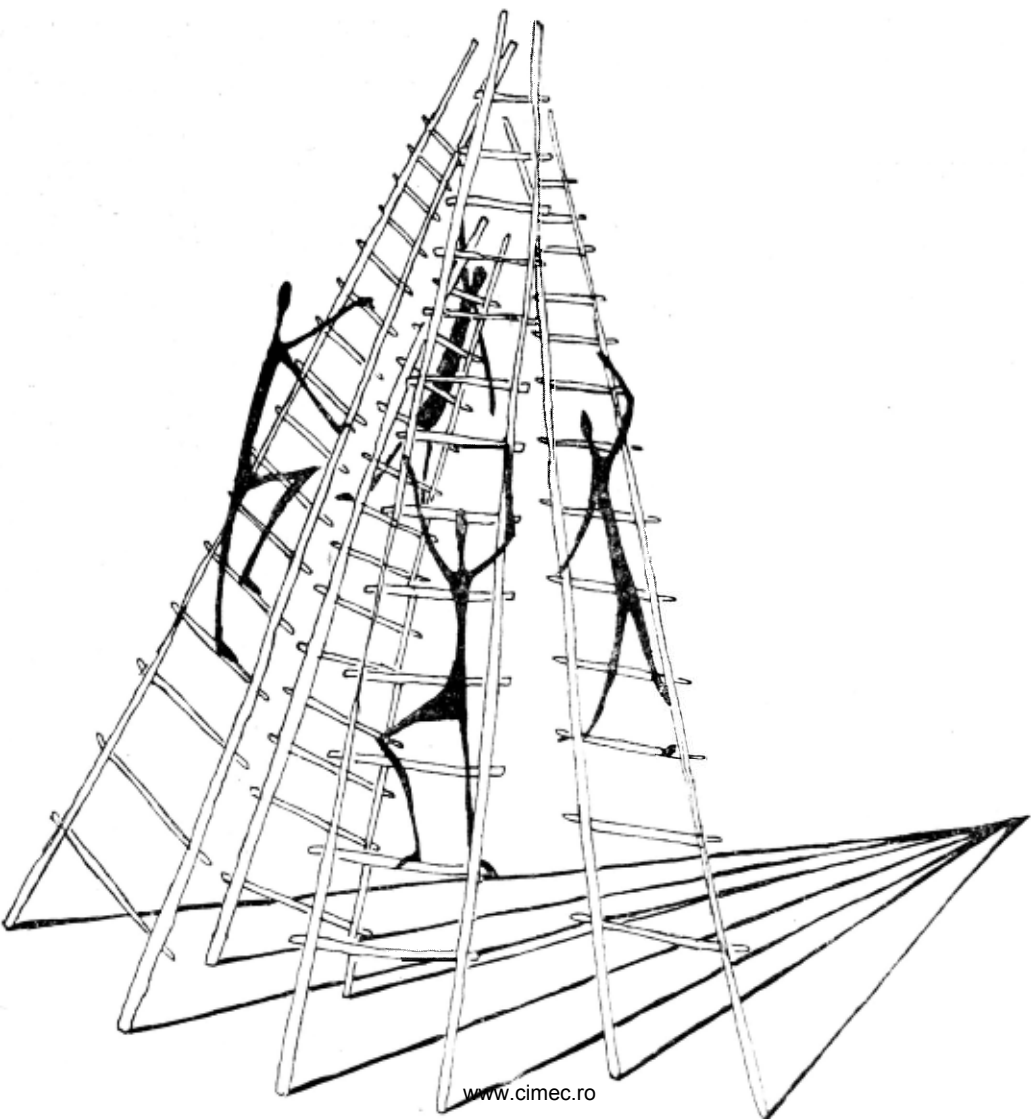


# UN SCURT PROGRAM DE BOSSANOVA

piesă în trei acte  
(șase tablouri)  
de **RADU COȘAȘU**



Doamna Maria Procopiu    *o doamnă în vîrstă*  
 Sorin Procopiu            *nepotul ei*  
 Domnul Sergiu Levescu    *un domn în vîrstă*  
 Simona Levescu            *fiica lui*

Angelica Negulescu  
 Plutonierul Postolache  
 Voci din culise :            *a unui garderobier, a unui crainic de radio, a unui gradat*  
    *într-o companie de pază etc.*

## A C T U L Î N T Î I

### T A B L O U L 1

*Camera doamnei Procopiu, în lumina după-amiezii de vară, filtrată prin hîrtia albastră pusă la ferestrele înalte din fundul scenei. La dreapta celor două ferestre, un dulap vechi, maro, scorojit. Colțul din dreapta e acoperit de o draperie de pluș — dintr-un decor de teatru probabil — care desparte camera de antreul apartamentului. (În antreu, e un alt dulap, nevăzut de noi, în care teatrul de la parterul imobilului mai păstrează costume.) La stînga ferestrelor, dispus oblic, divanul doamnei Procopiu. Lîngă divan — pe măsută — un telefon. În stînga, o altă draperie desparte camera doamnei de mica încăpere în care locuiește nepotul, Sorin Procopiu. În mijlocul camerei — o masă oarecare cu două fotolii învechite, dar în bună stare. Camera e sărac mobilată, dar e curată, bine întreținută, o anumită atmosferă demnă, fără nimic decrepît. Ușa apartamentului se deschide, în antreu — după draperie — intră doamna Procopiu și domnul Levescu. Mișcare și dialog acolo, în antreu.*

DOMNUL LEVESCU : Nu, de la Odorhei, din tren, din prima zi am vrut să te întreb cum de ai plecat cu o pălărie cu voaletă.

DOAMNA PROCOPIU : Serge...

DOMNUL LEVESCU : N-au ris șoferii ?

N-au protestat hamalii ? Există un sindicat foarte puternic al hamalilor.

DOAMNA PROCOPIU (intrînd) : O, a pus hîrtie albastră... Unde a găsit hîrtie albastră ? Știi că nu se găsește de un an hîrtie albastră ? Unde a putut găsi Sorin, hîrtie albastră ?! (S-a îndreptat spre fereastră, a deschis-o.) Iată, aceasta-i casa mea, mi-a fost dor de ea. (Domnul Levescu privește atent în jur, cu valizele în mînă, umbrela agățată de umăr, batista imaculată la buzunar.) O, Serge, lasă valizele, lasă valizele și să-ți fac un ceai. (Domnul Levescu se conformează, se așază în fotoliu și continuă să privească; doamna Procopiu își scoate pălăria cu voaletă și o pune pe masă : dezbracă pardesiul și-l aruncă pe divan.) Ești obosit ? Mi-e impo-

sibil să înțeleg de ce nu m-a așteptat la gară... (Se apropie de el, îl mîngîie pe părul alb.) Ești obosit, nu ? Foarte obosit... (Îi ia batista albă și-i șterge fruntea.) Cred că n-a primit telegrama, sau a confundat trenurile. (Domnul Levescu îi sărută mîna, decent.) Ești foarte obosit, nu ? Îți fac un ceai. (Un pas, el o reține, îi sărută încă o dată mîna.)

DOMNUL LEVESCU (calm) : Mă bucur că am ajuns... îmi place la tine.

DOAMNA PROCOPIU : Da ? (Uolubilă, pentru a păstra decența emoției.) Erau patru cabine, le-au dărimat pentru mine ; în stagiune, noaptea, adormeam după aplauze, fiecare somn ne era aplaudat... Ți s-a întîmplat ca să închizi ochii și să fii aplaudat ?

DOMNUL LEVESCU : Îmi place foarte mult la tine... (Pedant, îi ia batista din mînă, o așază cu grijă în buzunar.)

DOAMNA PROCOPIU : ... dar ?

DOMNUL LEVESCU : ... dar cum ai avut curajul să pleci cu o voaletă? (*Ia pălăria cu voaletă, o contemplă ca pe craniul lui Hamlet; doamna Procopiu încearcă să i-o smulgă.*) A, nu, nu, Marie, e minunată. Printre atâtea baticuri și economate, printre sori de cantină și zvonuri, ea e superbă, e curajoasă... e...

DOAMNA PROCOPIU (*rezolută*): Nu-ți mai fac nici un ceai... (*Iși ia valiza, o așază pe celălalt fotoliu, o deschide...*)

DOMNUL LEVESCU (*pune deoparte — ostentativ — pălăria cu voaletă*): ...

DOAMNA PROCOPIU : Nu ești obosit. Te amuzi.

DOMNUL LEVESCU : Și oamenii oboșiți nu se amuză? Atunci cine se mai amuză? (*Doamna Procopiu scoate lucrurile de la Sovata; o fustă, o bluză, încă o fustă; drum la dulap — îl deschide.*) Eu când sînt obosit, mă amuz. și anume: mă amuz îndelung. (*Doamna Procopiu pune în dulap o fustă, o bluză, atîrnă la fereastră, pe un umezaș, o altă rochie, din mers aranjează cuvertura pe divan, apoi reface în același ritm drumul valiză-garderob. Domnul Levescu o urmărește surîzînd, șarjează contemplarea, trăgîndu-și fotoliul pentru a căpăta „perspectivă”... Doamna Procopiu iese, ducînd la bucătărie — prin camera lui Sorin — citeva farfurii și pahare, vesela de voiaj. Domnul Levescu bate în brațele fotoliului. se ridică drept ca bradul, își deschide valiza; scoate o haină albă de vară, o conspectează.*) Unde ai talcul în casă? Puțin talc! Marie, talc cît un virf de cuțit. Mi-ai promis că imediat cum ajungem la București, îmi dai talc... pentru haina albă, pentru haina albă, Marie — vreau să mă prezint în haină albă! Nu ții să mă prezint în haină albă? (*Ridică din umeri, aruncă haina, trage fotoliul lângă telefon, formează un număr și așteaptă întinzînd picioarele pe colțul divanului.*) Alo, Simona scumpă, tătucul, numai el! Excelent... Un efort al naturii de a uita de război, o Sovată imaculată, un verde... Mare, mare de tot, tu? Nu minți... Ce ai gîndit? Dar exact! Exactitatea e geometria înțelepciunii. (*În timp ce o ascultă, intră doamna Procopiu, ținînd în mînă un șervet de bucătărie; aer de gospodină, care-l obligă pe domnul Levescu să renunțe la poziția comodă, rămînînd picior peste picior; o cheamă printr-un gest, doamna Procopiu nu se apropie, îi ia haina și vrea să plece; domnul Le-*

*vescu acoferă receptorul.*) Nu vrei să-ți spui nimic, Marie?

DOAMNA PROCOPIU (*severă*): Serge, nu-mi plac exagerările! De ce precipiți lucrurile?

DOMNUL LEVESCU (*dezarmant*): E tot ce a fost mai frumos în viața mea...

DOAMNA PROCOPIU (*după o ezitare, ia receptorul; cit timp vorbește, domnul Levescu îi ține mîna într-a sa. ton de amabilă convenție, biruit încet de tandrețe*): Alo, domnișoară Levescu, iartă-mă că vă întrerup convorbirea, nu obișnuiesc. Sînt o veche cunoștință a tatălui dumitale, ne-am reintîlnit la Sovata, mă numesc Procopiu... N-ai de unde... M-a condus pînă acasă... galant, elegant, da, eternul elegant, cred că nu te supără... Firește că-l cunoști mai bine... Mi-ar face plăcere să vii să-l iei... îți va da adresa. Nu, nu sînt obosit... Te rog... (*Îi dă receptorul și iese, cu haina lui și șervetul pe braț.*) Mai multă pudoare, Serge!

DOMNUL LEVESCU : Simona, ascultă-mă, ții minte unde am văzut Shakespearul acela fabulos, ca și prostia aceea cu femeia frigidă? Exact. Exact... doamna Procopiu a fost casierita teatrului, grandoare și servitute. (*Se întinde din nou, de astă dată cu picioarele sub divan.*) Urci la etajul III, suni la unicul apartament. Ce înseamnă că nu acum? (*Ascultînd, aduce la iveală, cu piciorul de sub divan, un pantof de damă, și încă unul; ia un pantof în mînă.*) Înțeleg orice, dar declinarea unei invitații e egală cu... Protocolul nu va muri niciodată! (*Aruncă pantoful, îl ridică pe celălalt.*) Te rog, nu mă necăji... (*alt ton*) și ia din raftul Manet-Monet-Courbet-Degas, întinzi bine mina, sticla de șampanie... fără comentarii! Un tată nu se comentează... Te sărut! (*Inchide receptorul — imediat, ridicîndu-se, ascunzînd la spate pantoful.*) Marie! Marie! (*Doamna Procopiu e sub draperia care marchează intrarea în camera lui Sorin; șterge un pahar.*)

DOAMNA PROCOPIU (*severă*): Îți repet, Serge, mai multă pudoare! Mai multă sobrietate! Mai puțină extravaganță. Mă amețești, mă...

DOMNUL LEVESCU (*apropiindu-se, cu pantoful la spate*): Ah, Marie, ai ceva din ziarele epocii: „mai multă pudoare, mai mult cărbune, mai multă principialitate...” Ce înseamnă după război, după Sovata... după un amurg la Sighișoara... mai mult, mai puțin?... Mai puțin ce? Ce ni se poate cere mai puțin, ce am avut prea mult?

DOAMNA PROCOPIU : Mai puțină extravaganță, mai puțină...

DOMNUL LEVESCU : Extravaganță? Eu sint extravagant când... Mă indispui, Marie. Mă indispuie acest pahar în mîna ta (*i-l smulge cu mîna dreaptă și-l aruncă peste umăr, spărgîndu-l*)... la zece minute după ce ne-am întors; mă indispuie acest șervet de gospodină, mă indispuie inconsecvența — implicată în acești pantofi! (*Și, decisiv, îi descoperă. Doamna Procopiu, siderată.*) Cum e posibil să porți asemenea orori? (*Doamna Procopiu încearcă să-i smulgă pantofii din mînă.*) Îi aruncăm chiar acum!

DOAMNA PROCOPIU (*apărîndu-i, dar cu dezgust*): Nu-s ai mei!

DOMNUL LEVESCU : Nu-s ai tăi?

DOAMNA PROCOPIU (*îndreptîndu-se spre divan, întoarce perna, cuvertura*): E fără precedent! Sorin n-a adus pe nimeni... niciodată. (*Trece rapid în camera lui Sorin, domnul Levescu o urmează: o secundă, două, trei, pauză. În sfîrșit, vocea domnului Levescu: „Cămașa de noapte e excepțională! Poate că face o partidă bună!”*)

VOCEA DOAMNEI PROCOPIU (*severă, fără concesiї jovialității*): E fără precedent! (*O pauză de alte trei-patru secunde.*)

DOMNUL LEVESCU (*reintrînd, cu o broșură în mînă, parcă citînd, parcă nu*): Dragă Marie, ca să vorbești sincer, iartă-mă... ceea ce mă neliniștește nu e cămașa de noapte — în fond trebuie să admirăm ținuta tinerei doamne. Sint fete, simples d'esprit, care se prezintă doar în combinezon, nu?

DOAMNA PROCOPIU (*apărînd de sub draperie, ton grav*): În baie, am găsit o periută de dinți străină și un tub de...

DOMNUL LEVESCU (*perorînd, cu broșura în mînă*): Cu atît mai frumos, e exact ce vreau să spun, există garanții de educație... Avem de-a face cu o doamnă, fără discuție. Ceea ce mă neliniștește este că la o privire fugară în biblioteca nepotului tău — intelectual, bacalaureat, nu descopăr nici un Hugo, nici un Baudelaire, nici un Tolstoi... E terifiant, la 22 de ani! Cămașa nu mă intrigă...

DOAMNA PROCOPIU : Totuși, niciodată nu a adus pe cineva în casă, fără...

DOMNUL LEVESCU : În schimb, găsesc, pe noptieră, „livre de chevêt”, această broșură. (*O aruncă peste umăr.*) Rapoarte în artă!... (*În fața ei cu mîinile la spate.*) „Rapoarte”... Cum îl lași? Unde ești?... Cel puțin două

tragedii de Shakespeare ai văzut -- după ce ai închis „casa”...

DOAMNA PROCOPIU (*il ocolește, ridică de pe covor broșura și trece în camera lui Sorin*): Te rog, încetează... (*Din camera lui.*) Tot ce mi-a explicat politic a fost foarte logic și superb.

DOMNUL LEVESCU : Foarte logic și superb... (*Doamna Procopiu reintră cu un fărș, strîngînd de pe covor cioburile paharului spart; domnul Levescu o privește meditativ; doamna Procopiu ieșe.*) Voi sta de vorbă cu el (*se așază în fotoliu, surescitat*), îl voi educa, îl voi face să înțeleagă ce înseamnă „niciodată toamna n-a fost mai frumoasă sufletului nostru doritor de moarte...” (*Doamna Procopiu revine, se așază în fotoliu, ungîndu-și mîinile cu glicerină, probabil ca orice gospodină educată, după ce a spălat vasele; ton ceva mai lucid.*) Voi sta de vorbă cu el, absolut patern.

DOAMNA PROCOPIU (*serioasă*): Lucrurile sint mult mai complicate, Serge. DOMNUL LEVESCU : Lucrurile sint totdeauna mult mai complicate.

DOAMNA PROCOPIU : De patru ani, de cînd a rămas singur cu mine, băiatul acesta, în acest domeniu, s-a comportat cu o discreție admirabilă.

DOMNUL LEVESCU (*în defensivă*): Discreția în acest domeniu, la această vîrstă, nu e admirabilă, ci suspectă.

DOAMNA PROCOPIU (*enervată*): Serge, isprăvește — nu putem discuta tot timpul cu umor!

DOMNUL LEVESCU : E foarte trist...

DOAMNA PROCOPIU : ... și păstrează-ți poantele pentru caricaturi. Te rog. (*Pauză.*) Ca el s-o aducă în lipsa mea, fără să mă întrebe, să doarmă cu ea, să trăiască aici, să mănînce aici — am descoperit urme slabe de ruj pe vase...

DOMNUL LEVESCU (*mereu prompt, într-un fel de bombăneală*): Asta mă dezamăgește, mănîncă și nu spală vasele...

DOAMNA PROCOPIU (*judecată clară*): ... înseamnă că această fată a intrat serios în viața lui și deci și-n a mea, ceea ce...

DOMNUL LEVESCU : Cum, e atît de serios? Atît de îngrozitor de serios, la vîrsta asta, încît dacă o fată doar-me cinci zile...

DOAMNA PROCOPIU (*mîndră, bunică*): Exact. E foarte serios. Sint altă generație, Serge, alt orizont, alte lecturi...

DOMNUL LEVESCU (*izbucind*): Nu, doamnă Procopiu, nu cred în opoziția generațiilor, v-am mai explicat pe cărarea care ducea la stîină, ați uitat.

DOAMNA PROCOPIU (*tușată; surd*): N-am uitat.

DOMNUL LEVESCU: Nu există decît oameni vii și oameni morți. Oameni morți la 24 de ani, oameni vii la 75. Atît.

DOAMNA PROCOPIU: Dar, Serge, această fată...

DOMNUL LEVESCU (*pași mari prin cameră*): Această fată, această fată ... această doamnă, mai bine zis, fiindcă îmi închipui că nepotul dumneavoastră e unul din rarele cazuri de seriozitate fertilă, această doamnă, care te înfricoșează pînă la a renunța la un proiect mult mai valabil decît toată biblioteca dumnealui, e dovada indiscutabilă că destinele dumneavoastră s-au despărțit, după cum e în firea lucrurilor, iar dînsul se află în binecuvîntata postură de a mă asculta pînă la capăt și, mai ales, de a mă accepta. Mă va accepta... ne va accepta. Imposibil ca o cămașă de noapte să transforme un Romeo într-un Montague!...

DOAMNA PROCOPIU (*ride discret, dezarmată*): O, Serge, ești un imens copil.

DOMNUL LEVESCU (*ășezîndu-se în fotoliu, istovit*): Sînteți lașă, doamnă.

DOAMNA PROCOPIU (*mai senină*): ... te-aș vedea, la bară, în barou... pleddînd în crime pasionale...

DOMNUL LEVESCU (*mai concesiv*): Aveți o intuiție deajuns de exactă, doamnă, cu amendamentul următor: copiii — chiar „imensi” — nu nimeresc în avocatură. Dar teatru romantic; cu crime pasionale — cum spuneți...

DOAMNA PROCOPIU: Fii natural, Serge.

DOMNUL LEVESCU: ... cu drame despletite, visam o vreme... da. Aș fi putut fi un Hernani epocal, în *Hoții* cred că aș fi zguduit sala, mi-am dat însă seama la timp că detest dramele. Aș fi fost ridicol. Știți care a fost marea mea vocație, doamnă, descoperită tîrziu, poate prea tîrziu, ca un voiaj în Antile?

DOAMNA PROCOPIU: Spune-mi, cu condiția — repet — să mi-te adresezi natural.

DOMNUL LEVESCU (*fixînd-o printre genele obosite*): Hm... Ai un fruct în casă?

DOAMNA PROCOPIU: Cred că mai am în valiză. (*Se ridică, el o reține, luîndu-i mîna.*)

DOMNUL LEVESCU: Sînt merele acelea zbîrcite, cumpărate la Odorhei? (*Doamna Procopiu accede, domnul Levescu o aduce spre el, pe brațul fotoliului.*) Nu pot mîncă mere meschine... merele trebuie să fie perfecte. (*O mîngîie pe mîină, meditativ. Se aude o cheie răsucindu-se în ușa apartamentului. Doamna Procopiu se ridică grabnic de lingă Serge. își aranjază „permanentul” cu un gest de pudoare binecunoscut la fețele surprinse de părinți și face cîțiva pași în întîmpinarea lui Sorin, brațele deschise matern. Sorin intră.*)

SORIN (*precipitat*): Bună seara, mami, bine ai venit! (*O îmbrățișează repede ar vrea să se retragă, dar ea îl mai reține o clipă, și el admite.*) Cum ți-a mers?

DOAMNA PROCOPIU (*eliberîndu-l, un pas înapoi*): Nu te-ai îngrășat, nu ai luat proporții. Hîrtia înalbastră e extraordinară... (*Sorin se altoarece, nervos, dă deoparte draperia camerei lui.*) N-ai primit telegrama? Mi-ar fi plăcut ca la primul voiaj după război să mă aștepti la...

SORIN (*din camera lui*): Am avut o ședință de șase ore, n-am avut cum să te anunț. (*Revine.*)

DOAMNA PROCOPIU: Dă-mi voie să ți-l prezint pe domnul Sergiu Levescu, un vechi cunoscut, reîntîlnit după mulți ani la Sovata, care m-a condus pînă acasă. (*Sorin, absent, îi dă mîna, se trîntește în fotoliu, așteaptă. Doamna Procopiu se așază pe brațul fotoliului lui și încearcă să trezească o conversație amabilă.*) Cred că e cel mai vechi cunoscut. De cînd ne cunoaștem, Serge? (*Domnul Levescu tace, fixîndu-l pe Sorin.*) La 18 ani, cînd am dat la Conservator, în Ofelia... (*spre Sorin*)... ți-am povestit, nu? (*spre domnul Levescu*)... în '909, nu, Serge? (*domnul Levescu tace*)... m-a desenat în „Aurora”, am luat masa la Capșa, după aceea a devenit caricaturist teatral, eu am renunțat (*mîngîindu-l pe Sorin*). Lumea e mică... s-a întors din Franța, în '46... Cînd ai plecat, Serge? În '38? În '39?

SORIN: Mami, nu m-a căutat nimeni?

DOAMNA PROCOPIU (*mîngîindu-l pe pîr*): Nu, cine să te caute? Ar trebui să te tunzi, dragul meu. (*Pauză.*) Ori-cum, domnul Levescu a făcut războiul la Paris, are amintiri extraordinare din

teatur, din presă, de pe stradă. Povesteste-i, Serge, seara cu...

SORIN : De când ai sosit, n-a venit nimeni, precis ?

DOAMNA PROCOPIU : Nu-mi aduc aminte să te fi mințit vreodată. (*Îi îndreaptă gulerul.*) Îmi pare foarte bine pentru hirtia albastră, în ziua plecării am bătut tot orașul...

DOMNUL LEVESCU : N-aș putea începe să povestesc despre Paris, despre Parisul extraordinar — cum a spus Marie — extraordinar de demn, se înțelege, fără să vă aduc mai întâi un omagiu pentru înțelegerea dovedită față de voaleta bunicii dumneavoastră, în această vreme contradictorie. (*Ridicându-se.*) Jaquinot, scumpul Jaquinot, cel mai categoric cronicar dramatic pe care l-am ilustrat vreodată, singurul care mi-a inhibat virulența desenului, spunea într-o seară că voaleta e singura realitate care nu poate ridiculiza o femeie. Voaleta, pe chipul unei doamne, este o frumusețe fără fisură, inatacabilă.

(*Sorin se ridică brusc, din cițiva pași e la ușa apartamentului, se aude cum o deschide brutal și așteaptă.*)

DOAMNA PROCOPIU : Ești stupid. Serge ! Ești imposibil.

DOMNUL LEVESCU (*copilăros și demn în eșec*) : Posibil, doamnă, posibil...

DOAMNA PROCOPIU : Cum poți să începi așa ?

DOMNUL LEVESCU : Cred în umor. Marie. Înțelege-mă. (*Și o mângâie delicat pe păr.*)

SORIN (*revenind, nervos, după consumarea gestului*) : Sint convins c-a fost aici, că ai găsit-o aici.

DOAMNA PROCOPIU : Am găsit-o aici ? Pe cine ?

SORIN : Ați găsit-o aici și ați gonit-o.

DOAMNA PROCOPIU (*indignare gîtuată*) : Eu ? Eu s-o...

SORIN : Da, ați gonit-o !

DOAMNA PROCOPIU : Știi foarte bine că n-am gonit pe nimeni, niciodată.

DOMNUL LEVESCU : Tinere, dă-mi voie...

SORIN : Nu știu nimic... decît că nu e aici !

DOAMNA PROCOPIU : ... Și de ce s-o fi gonit ?

SORIN (*un oarecare simț al ridicolului, aplanînd*) : Nu știu — din egoism, din prejudecată... o fată, deodată...

DOAMNA PROCOPIU (*mai calmă*) : N-am găsit decît o pereche de pantofi... necunoscuți.

DOMNUL LEVESCU : Scilciați, îngrozitor de scilciați...

SORIN (*tăios, dornic să-l dea afară*) : Nu ne putem îmbrăca, deocamdată, la „Șicul parizian”...

DOAMNA PROCOPIU : Sint la bucătărie.

DOMNUL LEVESCU : Dar ai putea ține seama că bunica dumitale nu suportă pantofii urîți. O deprimă, o înspăimintă ! Am vrut să arunc pantofii, nu m-a lăsat. De altfel, nu mai sintem la vîrsta la care să ne permitem să gonim oamenii, dimpotrivă...

SORIN (*rău*) : Dimpotrivă, ce ?

DOMNUL LEVESCU (*neabătut*) : Dimpotrivă, ați, sintem în situația lui Iisus și lăsăm toți copiii să vină la noi... Din cîteva elemente, ne-am dat seama că e vorba de o copilă.

SORIN (*dezarmat, ușor flatat, suride*) : Sinteti foarte perspicace.

DOAMNA PROCOPIU : Serge, îmi mărturisea, crede foarte mult în umor. Să-ți fac o cafea ?

SORIN : Probabil că e unul dintre artiștii la care opera se confundă cu caracterul. Caricatura se confundă la dînsul...

DOMNUL LEVESCU : Înțeleg, vă înțeleg foarte bine ironia, nu trebuie s-o detaliați. Calitatea ei nu e indiscutabilă, ba chiar e alături de obiect.

DOAMNA PROCOPIU : Mă duc să-ți fac o cafea...

DOMNUL LEVESCU : E foarte necesar. (*Sorin acceptă, doamna Procopiu, de sub draperiile, îi face un semn enigmatic domnului Levescu, să aibă, probabil, tact — semn pe care dînsul nu-l ia în seamă.*) Să revenim : de ce ironia dumneavoastră nu e la obiect. În primul rînd, din punctul meu de vedere, subiectiv deci, în fiecare din noi există o caricatură, cel puțin conturul unei caricaturi. Dumneavoastră vă temeți de acest fenomen, îlocoliți — eu, nu. Din punct de vedere obiectiv, eu nu mă mai ocup cu caricatura, așa că...

SORIN : Unde lucrați ?

DOMNUL LEVESCU : Undeva unde opera e imposibil să se confunde cu autorul ei. La o cooperativă specializată în busturi. Recunoașteți că nu mă pot confunda...

SORIN (*fără ironie*) : Mergeți cu gluma cam prea departe.

DOMNUL LEVESCU : Dar nu găsesc în asta nimic rizibil. Adică, v-ați închipuit că busturile sub care luați hotăriri în sălile de sedință au apărut din aer ? Sint și ele opera unor muncitori, domnul meu — cer efort, su-

doare, inspirație, intră în acel grandios proces al muncii care a transformat maimuța în om, nu?

SORIN (*superior*): Sînteți la curent cu noțiunile...

DOMNUL LEVESCU: Sîntem la curent. citim în fiecare dimineață articolul de fond, sîntem conștienți de contribuția noastră la plasarea omului în istorie, despărțindu-l de preistorie, cum spune responsabilul nostru, fin intelectual: ne bucurăm de concedii plătite, conform codului muncii. Concediul meu la Sovata e o dovadă elocventă, orice ar spune reacțiunea...

SORIN: V-ați simțit bine la Sovata...

DOMNUL LEVESCU: Excelent. sub toate aspectele. Dar mai presus de orice, mai presus de reîntîlnirea cu bunica dumneavoastră, la care voi reveni, știți cine a planat cu umbra lui asupra celor zece zile petrecute acolo?

SORIN: Nu.

DOMNUL LEVESCU: În 1910, domnule Procopiu — după ce bunica dumneavoastră, Ofelie căzută pe nedrept la examen, fie vorba între noi, m-a respins —, în 1910 am plecat în Elveția, tînr cu toate drumurile deschise în față. Am stat vreo trei ani, deajuns de lefter, o spun fără jenă, tatăl meu, în sfîrșit... Cea mai puternică dintre amintirile mele elvețiene este — v-o spun sincer — apariția lui Lenin, timp de aproape un an, în restaurantul în care luam masa la prînz. Ne-am salutat zilnic, am constatat că aveam cîteva preferințe culinare comune. Era un gurmand, un bon viveur, un charmant, un mare causeur, poate chiar un jouisseur — sînt termeni pe care n-o să-i găsiți în biblioteca dumneavoastră, dar la care eu țin. E o imagine a lui pe care n-o veți găsi nici în busturile mulate în proporții de masă; după cum Marx, bunicul care-și ducea nepoții în spate, nu?... nu e același cu cel pe care-l prezentăm mulțimilor. E o părere de profan în politică, dar, firește, revoluția are dreptul să evite uncori umanul.

SORIN: După dumneavoastră, umanul e omul în restaurant?

DOMNUL LEVESCU: E o întrebare grea, recunosc, n-am reușit să aflu pînă azi pînă unde se întinde umanul. Dar nu despre asta e vorba, ci despre Sovata... M-am întîlnit acolo cu bunica dumneavoastră, după ani de zile de la despărțirea noastră. Mi-a povestit, firește, despre moartea părinților dumneavoastră în adăpostul acela de pe bulevardul Mărășești.

SORIN (*împotriva oricăror amintiri, brutal*): Ce vreți, concret, de la mine, domnule Levescu?

DOMNUL LEVESCU (*calm*): Bunica dumneavoastră mi l-a adus din adîncul amintirilor pe Lenin în Elveția: e o asociație pe care Proust — marele Proust, nu-l aveți în bibliotecă — a descris-o printr-o prăjitură care, muțiată în ceai, îi descoperă deodată toată copilăria...

SORIN: Știu, madeleina... Mai departe!  
DOMNUL LEVESCU (*uimire sinceră*): Cum, ați citit Proust? Cunoașteți Proust? Dar nu l-am văzut în bibliotecă.

SORIN: Asta nu vă interesează.

DOMNUL LEVESCU: Firește că nu mă interesează...

SORIN: Nu vă dau socoteală dumneavoastră.

DOMNUL LEVESCU: Va fi mai grav cînd vă veți cere singur socoteală!

*(Doamna Procopiu aduce pe o tavă cafeaua pentru Sorin, ceaiul pentru domnul Levescu: înaintează încet, amîndoi o privesc, dînsa așază în fața fiecăruiua ceașca respectivă, domnul Levescu îi caută privirea — doamna Procopiu îl ocolește.)*

SORIN (*forțat de prezența bunicii*): În sfîrșit, ce vreți exact de la mine?

DOMNUL LEVESCU (*nesigur*): Vreau să vă comunic o frază a lui Lenin din acea perioadă. (*Sorbînd din ceai.*) Era deci înaintea revoluției... Plimbîndu-mă cu bunica dumneavoastră (*doamna Procopiu îl fixează*), discutînd cu ea, amintindu-ne de atîtea și atîtea, și mai ales gîndindu-ne la atîtea și atîtea, mi-am dat seama că și eu eram în fața unei revoluții. (*Sorin bea cafeaua.*)... Și mi-a apărut această frază, sau această idee a lui Lenin, din 1912, în restaurantul genevez. Știți cum a definit dînsul progresul? (*Sorin depune ceașca pe masă.*) Sînteți progresist, vă interesează, nu? (*Domnul Levescu soarbe din nou ceaiul.*) Marie, e un ceai extraordinar! Ți-am spus și ție cum definea Lenin progresul, nu? (*Doamna Procopiu-sfînx. Sorin se ridică brusc, se încheie la gulerul cămășii.*) O clipă, nu puteți pleca fără a afla că progresul e posibilitatea, din ce în ce mai mare, ca individul să-și decidă singur destinul. (*Se ridică.*) Cred că atît eu, cit și dumneavoastră, dintr-un anume punct de vedere, sîntem... (*Se sună la ușă: Sorin, din doi pași, iese în antreu.*)

DOAMNA PROCOPIU (fără vehemență): Am auzit tot, Serge. (Cu milă.) Ai fost ridicol de subtil.

DOMNUL LEVESCU: Am vrut să fiu simplu, Marie.

SORIN (la ușă): Angi, tu ești?

DOMNUL LEVESCU: A trebuit să-i explic în termenii lui ideea noastră.

O VOCE DIN ANTREU: Domnu' Sorin, m-a trimis domnu' regizor să iau costumele de la *Hecuba*.

SORIN: Mami, unde sînt costumele de la *Hecuba*?

DOAMNA PROCOPIU: În dulapul din antreu. Aveți grijă să nu spargeți ceva.

VOCEA: Știu eu unde sînt, domnu' Sorin. Nu spargem nimic... (Scîrțitul dulapului greu.)

DOMNUL LEVESCU (rugător, simplu sentimental, fără vervă): Trebuie să ne căsătorim, Marie... vom fi fericiți... nimic nu-i mai ridicol decît să renunți la fe... (Sună telefonul, doamna Procopiu se desparte de domnul Levescu și, imediat, e la telefon.)

DOAMNA PROCOPIU: Alo, da... da... (șoaptă) dar... (Pare pierită.)

VOCEA GARDEROBIERULUI (din antreu, simultan cu convorbirea telefonică): Domnu' regizor zice că desființează toate costumele de la tragedii, sper să nu vă mai deranjez... Închideți ușa după mine, domnu' Sorin.

DOAMNA PROCOPIU (tranșant, cu ultimele puteri, căci Sorin a venit rapid din antreu în scenă): Greșeală, greșeală, domnule... Nu e Teatrul Național!

SORIN (tremurînd): Cine a fost, mami?

DOAMNA PROCOPIU: O greșeală.

SORIN (enervat la culme): Cum greșeală? Te-am auzit...

DOAMNA PROCOPIU: Căutau Naționalul, n-ai auzit? Ai fost atent să nu

fi dispărut ceva din antreu? (Sorin dispăre în camera lui, trăgînd draperiile. Doamna Procopiu îi comentează mișcarea „spiritual”.) Sorin are o încredere oarbă în toți... se enervează cînd îi atrag atenția. (După o clipă, în care, atentă, ascultă tăcerea din camera lui, se apleacă spre domnul Levescu — în șoaptă.) Fata aceea a fugit cu părintii peste graniță... era un văr de-al ei. (Tare — pentru a da, dincolo, iluzia conversației.) Habar n-are cit se fură zilnic. (Îl mîngîie pe domnul Levescu, tandru, pe frunte.) Du-te, Serge, te rog, du-te! Nici nu știu cum să-i spun...

DOMNUL LEVESCU (luîndu-i mîna într-a sa, ținînd-o strîns, gest din alt secol): Dar, Marie... cînd? Mîine...

DOAMNA PROCOPIU (făcîndu-i semn să tacă): Sorin, domnul Levescu îți transmite la revedere... (Șoaptă de fată care se ascunde de părinți.) Dă-mi mîine un telefon...

DOMNUL LEVESCU (ridicîndu-se, aranjîndu-și ținuta, luînd valiza; arătînd spre antreu, condus la braț de doamna Procopiu, amfitrioană; în șoaptă, respectîndu-i situația): Nu mă așteptam la un asemenea deznodămînt... mîine, Marie... (Ea acceptă mut — el îi sărută mîna.) Haina rămîne la tine. Dacă vine Simona... (Doamna Procopiu îl încredințează — prin gest — că știe ce are de făcut.)... și șampania, Marie. (Iese.)

DOAMNA PROCOPIU (se întoarce la masă, strînge paharele, ascultă din nou tăcerea din camera lui): Sorin...

GLASUL LUI SORIN: Ce-i, mami?

DOAMNA PROCOPIU (cu tava în brațe, spre camera lui): Spune-mi, cum stai cu cămășile... cu ciorapii?...

CORTINA

## TABLEUL 2

După o zi

*Doamna Procopiu discută în antreu cu garderobierul; firește, nu se văd, mascați de draperiile antreului; ne parvine de acolo o mișcare, totuși...*

VOCEA GARDEROBIERULUI: ...domnu' regizor susține că viața a alungat tragedia din viață și de pe scenă, le-a alungat în culise, doamnă...

DOAMNA PROCOPIU (bonomă cu salariații): Nu mai exagera, Nelule! Toată viața ai fost un prăpăstios...

VOCEA GARDEROBIERULUI: Nu exagerez deloc, doamnă. Știți ce înseamnă pentru mașiniști să monteze furnale,

macarale și sonde? Le vine nebulia, doamnă...

DOAMNA PROCOPIU: Las' că așa ați bogănit și la *Noaptea regilor*, că-i prea mult decor, prea multă...

VOCEA GARDEROBIERULUI: Dar era Shakespeare, doamnă... ăsta ține de 300 de ani... Piesele astea cu furnale or să țină 300 de ani?



DOAMNA PROCOPIU : Asta nu în-seamnă că nu sînt bune... Mai ai ceva de luat ?

GARDEROBIERUL : Rochia Fedrei, actul trei, pentru o soție de miner... Am fost cîndva Lorenzo, doamnă... (*Recitînd teatral.*) „Mergi de-ți găsește, cum ați hotărît, iubita, urcă în iatacul ei și mîngîi-o, dar n-aștepta străjerii să prindă de veste...” Aveam 26 de ani și...

DOAMNA PROCOPIU (*tot fără s-o vedea*) : O, Serge, intră, treci și așteaptă-mă o clipă. (*Sergiu Levescu intră în scenă, sobru, ciudat de sobru, sumbru.*) Domnu' Nelu a promis, ieri, că nu ne mai deranjează, și azi, cu noaptea-n cap...

GARDEROBIERUL : Nu e vina mea, doamnă, dacă adaptăm costumele...

DOAMNA PROCOPIU (*în timp ce Serge Levescu se așază în fotoliu, scoțindu-și aristocratic mînușile albe, deget cu deget*) : Îi comunicî domnului regizor că nu mai are aici nimic antic...

GARDEROBIERUL (*calambur popular*) : Antic și de demult, sîrnu-mîna, doamnă Procopiu. (*Iese, se aude ușa închîndu-se, doamna Procopiu intră, domnul Levescu rămîne sobru și glacial în fotoliu, dînsa e volubilă, ca doamnele bătrîne, de dimineață...*)

DOAMNA PROCOPIU (*în picioare, lîngă el, îl mîngîie decent pe pîr — tandrețe matinală*) : O, Serge, am avut o noapte îngrozitoare, cu valeriană... Tu ? Încă nu mi-am revenit. (*Se duce la noptiera ei, o lungă operație de picurare a unei soluții reconfortante într-un pahar.*) I-am spus tot, nu m-a crezut... (*Domnul Levescu o fixează îndelung.*) A plecat în plină noapte la ea acasă... Am rămas singură... pînă la trei dimineața. M-a găsit trează... la trei dimineața. Era fiica unor mari industriași... trăise o săptămînă aici, niciodată nu-l alarmase, dîmpotrivă...

DOMNUL LEVESCU : Dîmpotrivă, ce ?

DOAMNA PROCOPIU (*mestecînd cu o linguriță soluția*) : Hotărîseră să se căsătorească, în dezacord cu părinții, dar lui nu-i păsa. Îți dai seama cît risca...

DOMNUL LEVESCU : Nu-mi dau seama.

DOAMNA PROCOPIU : Cum nu-ți dai seama ? El e ce e, ea — fiică de industriaș, asta se admite foarte greu în situația lui...

DOMNUL LEVESCU (*același ton rece, și la pîndă*) : Asta ți-a spus-o el sau ?...

DOAMNA PROCOPIU : ...am dedus, Serge, am dedus — cum o să-mi spună el ? El părea nebun... A găsit casa

putsie, pusele închise, a forțat intrarea de serviciu — mi-a dat toate detaliile cu singe rece, nu l-am văzut niciodată în starea de azi-noapte ; e un băiat echilibrat, inteligent, de obicei rece, fără efuziuni... nu știu dacă m-a sărut vreodată în acești patru ani. Cînd mi-a dat banii pentru concediu, am vrut eu să-l sărut, s-a ferit, era la masă, mi-a cerut să-l las să se regaleză cu supa à la grèque... „E o supă mami, în fața căreia lămiul stă în genunchi...” Frumos spus, nu ? (*Bea soluția, apoi.*) E spiritul acesta nu care nu mai gustă melodramele noastre.

DOMNUL LEVESCU : Firește, gustă dramele lor...

DOAMNA PROCOPIU (*uneori opacă*) : A, își va reveni, sînt sigură. (*Se apropie, îl îmbrățișează ușor — ton cald.*) Am să-ți spun ceva, Serge, numai ție : poate că vorbesc cu păcat, el n-ar trebui să știe. Sînt mai liniștită... sînt mulțumită că s-a terminat așa... Și pentru el, și pentru noi. El își va reveni foarte repede, sînt mai puternici decît noi, și atunci noi... (*Domnul Levescu se degajează cu un gest imperceptibil, dar ea-l simte imediat.*) Ce-i cu tine, Serge ? (*Și încearcă să-l privească în ochi, dar el se ferește, ca un adolescent nemărturisit.*) Ceva cu fata ?

DOMNUL LEVESCU : Nu.

DOAMNA PROCOPIU : Să-ți fac o cafea ?

DOMNUL LEVESCU : Am băut una, de vreme...

DOAMNA PROCOPIU (*așezîndu-se în celălalt fotoliu*) : Atunci mă lași să-i cos ciorapii ? (*Și ia cîușera pe care e întins un ciorap — începe să coase, după cîteva clipe se întreprușe.*) I s-a întimplat ceva ? Știi, aseară, Simona n-a mai venit... Mi-a fost frică, după ce ai plecat, că va apărea cu șampania.

DOMNUL LEVESCU (*sarcasm secret*) : Am băut-o aseară, mă aștepta acasă cu logodnicul ei, mi l-a prezentat, am acceptat, am destupat sticla, n-am avut nimic împotrivă.

DOAMNA PROCOPIU (*sincer întristată — reia cusutul ciorapului*) : Nu mi-ai spus că are un logodnic...

DOMNUL LEVESCU : Un coup de foudre... (*Pauză, în care nu vine nici o dezmințire.*)

DOAMNA PROCOPIU (*cosînd*) : Mă gîndesc, Serge, că lumea e mult mai armonioasă decît ni se pare nouă.

DOMNUL LEVESCU : E foarte armonioasă... Citeodată-i mizerabilă, dar de

cele mai multe ori e foarte armonioasă.

DOAMNA PROCOPIU (*contrasarcasm, dar de adolescentă mediocră*): Cred că te-ai amuzat, nu?... Pentru tine, care crezi în umor, a fost un moment admirabil.

DOMNUL LEVESCU: Oarecum...

DOAMNA PROCOPIU (*meditând, ironizând, cosînd*): De ce? La două minute după ce ai ratat tu o cerere în căsătorie, te întilnești cu o alta, în care ți se inversează rolul. În două minute, din adolescent înflăcărat devii tată sever, e admirabil...

DOMNUL LEVESCU (*continuă jocul, fiindcă-i place*): N-am fost sever, n-am judecăți.

DOAMNA PROCOPIU (*din ce în ce mai „rea“*): În asta și constă veșnica ta tinerețe, (*Rar și la țintă*). N-ai prejudecăți, te anflamezi, promiți, visezi, a doua zi ești sobru, mahmur, bătrîn... Reacții de tînăr fără răspunderi, inconștient, nu? (*Pauză, ca să schimbe ciorapul de pe ciupercă*.) Tu n-ai vîrstă, Serge... Mai mult ca sigur, ai venit să-mi explici că Soyata a fost un episod pe care trebuie să-l dăm uitării, fiecare avînd o viață înaintea noastră, nu?

DOMNUL LEVESCU (*din nou glacial și „la obiect“*): Nu, am venit să stau de vorbă cu scumpul dumitale nepot; credeam că după drama de aseară, e acasă...

DOAMNA PROCOPIU (*izbucînd într-un ris, afectat*): O, Serge, Serge, ești adorabil... Dacă știam că vii azi-dimineață, nu mai luam valeriană. Ești un calmant unic, te-aș recomanda doamnelor bolnave de inimă.

DOMNUL LEVESCU (*ton cavaleresc*): Marie, numai o elementară politețe...

DOAMNA PROCOPIU (*dezlîntuită*): Nu cumva vrei și haina albă, pentru ca totul să aibă un caracter... (*gesticulează cu ciuperca*). Să știi că talcul și-a făcut datoria.

DOMNUL LEVESCU (*enervat*): Marie, întreci măsura!

DOAMNA PROCOPIU: Poate visezi ca emoționanta noastră căsătorie să aibă loc în aceeași zi și în aceeași bisericuță cu mariajul fiicei tale?... Ar fi superb! Bucureștiul ar plînge... Nu cred ca Sorin să-ți înțeleagă umorul.

DOMNUL LEVESCU (*ton înalt, autoritar*): Marie, te rog, încetează! (*Își șterge fruntea cu nelipsita batistă albă, și mai departe — sub privirile ei, mirate de explozia lui — ia din buzunarul vestei un tub din care scoate o*

*pastilă și o înghite grabnic, fără nimic melodramatic.*)

DOAMNA PROCOPIU (*tușată*): Ce-ai luat, Serge?

DOMNUL LEVESCU: Nimic.

DOAMNA PROCOPIU: Nu te-am văzut luînd calmante...

DOMNUL LEVESCU: Nu e calmant.

DOAMNA PROCOPIU (*neliniștită*): Da' ce e?

DOMNUL LEVESCU (*copil*): Nu te interesează.

DOAMNA PROCOPIU (*lasă ciuperca, vine imediat lingă el, se așază pe brațul fotoliului, dar așa ca să-l poată privi în ochi, ton umil, de regret nedisimulat*): Te simți prost, Serge? Ce ai? Nu mi te-ai plîns niciodată. (*Îl mîngîie pe obraz.*)

DOMNUL LEVESCU: Nu mă plîng.

DOAMNA PROCOPIU: Spune-mi ce ai. Nu poți să-mi spui mie? (*Pauză.*)

Vrei să punem mai presus copiii?... Spune-mi clar, noi putem rămîne unul lingă altul și fără...

DOMNUL LEVESCU: Nu-i vorba de copii. Nu vreau să mă sacrific pentru copii.

DOAMNA PROCOPIU: Atunci?

DOMNUL LEVESCU: Nu vreau să mă sacrific pentru nimeni.

DOAMNA PROCOPIU (*insistență de soție*): Atunci ce s-a întîmplat, Serge?

Ce s-a întîmplat de ieri pînă azi? Ieri erai fermecător, plin de spirit, scăpărător...

DOMNUL LEVESCU (*ridicîndu-se brusc, eliberîndu-se de presiunea ei, cu pași mari prin cameră, cu dispreț*): Scăpărător, scăpărător... nu eram scăpărător, eram pitoresc!

DOAMNA PROCOPIU (*comprehensivă*): Erai vesel, Serge, erai foarte vesel!

Nici nu știi ce bine-ți stă veselia...

DOMNUL LEVESCU (*în continuă mișcare, urmărit de dînsa, ton ușor retoric, cum îi stă bine*): Veselie... ticăloșie, barbarie, mîrșăvie. O simplă mîrșăvie...

Aveam un amic care numea totul „o simplă mîrșăvie“. Dobitocul nu înțelegea că mîrșăviile nu se măsoară, porcăriile nu se numără. Una sau o mie, simple sau complicate, e exact același lucru. Veselie... eram foarte vesel. M-am întors din exil foarte vesel, fiindcă mă întorceam acasă. Nimeni nu știe ce înseamnă să te întorci din exil, foarte vesel, fiindcă te întorci acasă. Am străbătut toată Europa, numai ruine, și eram foarte vesel. Efervescent. Intelligent. Dement. Veselia mea era o demență. O demență! Iar o demență ți se demonstrează prin altă demență. O

demonstrație fulgerătoare, scăpărătoare. Logica e lentă. Nimeni nu-ți poate dovedi logic că ești dement, durează prea mult și tot ce durează are timp să devină neconvincător. Dar dacă un nebulun pune mâna pe un ciocan, coboară în stradă, ocheste rapid pe Calea Victoriei alt nebulun în mulțime și, fără nici o introducere, îi dă în cap cu ciocanul — sînt șanse mari ca nebulunul lovit să se vindece și să devină normal, iar agresorul să intre în istoria medicinei ca un mare terapeut.

DOAMNA PROCOPIU: Cine te-a lovit, Serge? Cine a îndrăznit să te lovească?

DOMNUL LEVESCU (*se îndreaptă spre telefon, formează un număr, așteaptă: după o pauză, lasă receptorul și se așază abătut în fotoliu, ținîndu-și palma pe frunte — poză puțin „melo”*.)

DOAMNA PROCOPIU (*prudentă*): Ea te-a lovit?

DOMNUL LEVESCU: A, nu, Marie — ea e cea mai demnă fată de pe pămînt...

DOAMNA PROCOPIU: Ceea ce mi-e frică, Serge, este să nu fi auzit...

DOMNUL LEVESCU: S-ar putea, dar nu-mi pasă...

DOAMNA PROCOPIU: Ah, nu, n-ai înțeles... Există o forță — bună, rea, nu știu, ți-am spus că nu cred în Dumnezeu —, dar există undeva, ceva care te aude de cîte ori cîrțești sau te împotrivesți aici pe pămînt și-ți trimite exact ceea ce nu vrei... Trebuie să te ferești de cuvintele mari, de cuvintele grele, pentru că ele se răzbună... Poate sînt superstițioasă, mi-a rămas de la mama, de la țară... Mama, de cîte ori tata blestema, mai făcea un copil... ea zicea că-i trimisul blestemelor, tata fugea la biserică. Sorin rîde... „Singura intelectuală din 12 copii de țărani e mistică!” Nu-s mistică, dar cred că...

DOMNUL LEVESCU (*în ale lui*): Sorin rîde, nu? El nu-i superstițios...

DOAMNA PROCOPIU (*amuzată*): Ferească Dumnezeu!

DOMNUL LEVESCU: Pe el nu cade nici un blestem...

DOAMNA PROCOPIU (*severă*): Serge, nu-ți permit nici în glumă.

DOMNUL LEVESCU: De ce în glumă? Am terminat cu glumele, am devenit normal. (*Se ridică din nou și se duce la telefon, formează iar un număr și așteaptă mult, așezîndu-se pe colțul divanului ei; într-un sfîrșit, bolborisînd*.) Nu-i acasă... nu-i acasă. (*Mai deslușit*.) E cea mai demnă fată de pe pămînt.

DOAMNA PROCOPIU (*așezîndu-se lângă el, de data asta camaradă*): Ai probleme cu logodna, Serge? N-ai bani? A cerut zestre? Eu am deoparte...

DOMNUL LEVESCU (*agasat*): Termină cu melodrama, Marie, termină cu duioșiile, cu toate prostiile astea, nu-i vorba de nici o logodnă...

DOAMNA PROCOPIU (*eliberată, cu umor*): Cum, m-ai mințit? Ești extraordinar...

DOMNUL LEVESCU (*fără umor*): Te-am mințit, te-am mințit, ce-i aia „te-am mințit”?... Am făcut haz de necaz, am fost sarcastic, ce dracu, nu înțelegi? Cîteodată ești de o opacitate ca o fată patetică la 17 ani...

DOAMNA PROCOPIU (*calmă*): De asta ești atît de neliniștit?

DOMNUL LEVESCU: ...și încetează cu analizele psihologice.

DOAMNA PROCOPIU: Bine, atunci trebuie să-mi spui ce pastile iei. (*Întinde mîna și așteaptă*.) Aștept, Serge. Observi că nu mai sînt duioasă, sînt interesată, interesată ca o cămătăreasă. Sînt la vîrsta cînd nu mai pot urma un om dacă nu știu ce pastile ia, înțelegemă.

DOAMNA LEVESCU: Ai foarte mult haz... (*În clipa aceasta, ușa de la intrare se deschide și se trîntește rapid, iar Sorin apare de sub draperiile antreului*.)

DOAMNA PROCOPIU (*surprinsă cu mîna întinsă, improvizază cu mult curaj, menținînd starea de umor*): A, Sorin, ce cauți acasă? (*Spre el*.) Domnul Levescu îmi cerea mîna... Să i-o acord?

SORIN (*precipitat, preocupat, dar nu atît de crispat ca ieri — străbate scena, trecînd în camera lui*): Acordă-i-o, dar fă-mi repede valiza. Plec la Brașov, pentru patru zile.

DOAMNA PROCOPIU (*spre domnul Levescu, explicativă*): Două minute, Serge! Sorin nu pleacă niciodată fără să-i fac eu valiza... e unica lui superstiție. (*Întră în camera lui Sorin lăsîndu-l singur pe domnul Levescu; lui Sorin*.) Îi spuneam domnului Levescu că nu ești superstițios, dar că...

SORIN: Pune-mi trei cămăși.

DOAMNA PROCOPIU: Trei cămăși pentru patru zile?

SORIN: Avem niște ședințe...

DOAMNA PROCOPIU: Atunci, nu-ți pun cămăși albe, ședințele distrug cămășile albe...

SORIN: Una, mami!

DOAMNA PROCOPIU : În orice caz, mă bucur că te aerisești puțin. Îți era necesar. Pleci cu trenul ?

SORIN : Cu mașina.

DOAMNA PROCOPIU : Ah, faci cu mașina Valea Prahovei ! Auzi, Serge ? Valea Prahovei, în mașină ! Domnul Levescu îmi spunea la Sovata că la Paris, într-o noapte, a început să plîngă aducîndu-și aminte de Sinaia și Bușteni... Îți fac niște serviciuri ?

SORIN (*intrînd, încheindu-și nasturele de la gulerul cămășii, cu acea superioritate pe care îi-o acordă această mișcare*) : Ce mai faceți, domnule Levescu ? Ce progrese ați mai realizat pe frontul ideologic ?

DOMNUL LEVESCU (*neted*) : Sînteți un mare ticălos !

SORIN (*îmbracă puloverul peste cămașă fără cravată, firește, se așază în fotoliu — păstrează superioritatea, necoborînd la indignare*) : Cum, așa, fără nici o introducere ?

DOMNUL LEVESCU (*grav, dar cu voluptate*) : Fără nici o introducere : sînteți un mare ticălos !

SORIN : Aseară erați mai volubil...

DOMNUL LEVESCU (*incitat*) : Aseară, o mare pudoare — nu știu dacă ați auzit de acest sentiment — m-a constrîns să fiu ridicol...

SORIN (*pentru a câștiga timp*) : E frumos că recunoașteți.

DOMNUL LEVESCU : ...ridicol în a discuta cu dumneavoastră despre Lenin, despre progres. Proust cred că vă sună ca un barbarism, Lenin vă e o impostură...

SORIN : Sînteți foarte pitoresc, domnule Levescu...

DOMNUL LEVESCU : ...dar recunosc că o anumită milă stupidă pentru situația dumneavoastră...

SORIN (*mai aspru*) : ...totuși, decența...

DOMNUL LEVESCU (*și mai aspru*) : Tocmai decența mă obligă să fiu laconic și să vă repet că sînteți un mare ticălos.

SORIN (*concesiv, intrigat*) : Ați putea să-mi dați unele amănunte ?

DOMNUL LEVESCU (*dispreț*) : Amănunte ?...

DOAMNA PROCOPIU (*în cadrul draperiilor*) : De un minut, strig dacă să-ți fac și serviciuri cu brînză. (*Cei doi — armistițiu, două secunde.*)

SORIN : Chiar mai multe cu brînză... (*Spre domnul Levescu, doamna Procopiu dispărînd.*) V-am cerut amănunte...

DOMNUL LEVESCU : E o prostie peste care văd că nu vreți să treceți. Cum

puteți cere amănuntele unei ticăloșii ? Nu știți că aici nu există detalii ?

SORIN (*brusc, spre bucătărie*) : Aș vrea și o omletă, mami.

DOMNUL LEVESCU : Vi s-a făcut foame ?

SORIN : A, nu, dar cînd pleci la drum...

DOMNUL LEVESCU (*cutremurat*) : Cum, cînd eu vă spun că sînteți un ticălos, dumneavoastră vi se face foame ?

SORIN (*încercînd să ridă, să bagatelizeze, să se despresoare*) : Nu, domnule Levescu, zău, credeți-mă, dar sînteți foarte artificial... nu puteți fi luat în serios. Poate și faptul că v-ați ocupat toată viața cu caricatura...

DOMNUL LEVESCU (*după ce l-a fixat îndelung*) : Sînteți odios, tinere domn.

SORIN (*amuzat*) : Sînteți ilar, domnule Levescu, sînteți ilar, și-ntr-o epocă tragică...

DOMNUL LEVESCU (*decis, se îndreaptă spre ușă; sub draperiile antreului — demn, „teatral“*) : Vă urez poftă bună ! În numele meu și al fiicei mele, Simona Levescu, vă urez poftă bună ! (*Iese.*)

SORIN (*intrigat, alarmat*) : Domnule Levescu ! Domnule... (*Iese în antreu, îl auzim strigînd, probabil, pe scară.*) Domnule Levescu... (*Se întoarce, tulburat.*)

DOAMNA PROCOPIU (*intrînd cu o tavă — în aceeași dispoziție volubilă*) : N-am impresia că v-am lipsit... (*Deodată, constatînd absența domnului Levescu.*) Da' unde-i Serge ?

SORIN (*asezîndu-se să mănînce, luîndu-i tava din mină*) : Care Serge ? De unde Serge ? De cînd acest domn a ajuns Serge pentru dumneata ?... L-am dat afară... (*Mănîncă preocupat, sub privirea albă a doamnei Procopiu.*) Trebuia să-l dau afară de aseară. Excelentă omletă, mami. (*Și vrea să-i săvute mina, dar dînsa se ferește.*)

DOAMNA PROCOPIU : De cînd ai ajuns să dai oameni afară din casă ?

SORIN (*contraatar*) : De cînd aduci dumneata oameni în casă pentru intervenții. Nu accept ! (*Cu un accent de inteligerie.*) Vreau să-ți fie limpede, mami : nu-ți cer să faci politică, dar nu accept...

DOAMNA PROCOPIU : Sorin, ești complet absurd. Domnul Levescu n-a venit pentru nici o intervenție.

SORIN : Ședea aici ca un Rigoletto cînd îndurare pentru Gilda !

DOAMNA PROCOPIU : Domnul Levescu e un om profund și delicat, nu putea...

SORIN : Domnul Levescu al dumitale e un om periculos.

DOAMNA PROCOPIU : Ce înseamnă un „om periculos“ ? Te rog să vorbești cuvinacios.

SORIN : Știi foarte bine ce vreau să spun.

DOAMNA PROCOPIU : Nu știi nimic și-ți cer...

SORIN : Ai fost cu el zece zile, nu ți-ai dat seama de nimic ?

DOAMNA PROCOPIU : Nu fac detectivism când plec în vilegiatură... Îți repet: mi-a apărut ca un om profund și delicat.

SORIN : Oamenii profunzi nu sînt delicați.

DOAMNA PROCOPIU : Nu fi obraznic !

SORIN (*mai destins*) : Nu-i nici o obraznicie. E un adevăr mai tare, pe care la vîrsta dumitale nu-l poți înțelege.

DOAMNA PROCOPIU : Nu ești tu cel mai indicat să-l rostești...

SORIN (*enervat de opoziția ei*) : Vai de mine, poate te-ai și îndrăgostit de el. mami ! poate mă lași pentru el ?...

DOAMNA PROCOPIU : Ești de o grosolanie fără margini, Sorin.

SORIN (*rîs forțat, culșabil*) : Da' de ce, mami ? Ar fi perfect rațional, grosolan, dar perfect rațional... Am crescut, sînt major, mă pot descurca singur. De ce să te sacrifici lingă mine ? „Îți poți reface viața“... nu ? Așa se spune.

(*Doamna Procopiu vrea să strîngă masa, Sorin o împiedică și-o așază pe fotoliul din față.*) Iartă-mă, mami, hai să lășăm gluma. (*Se uită la ceas.*) Am fost dur, fiindcă nu accept să fii naivă.

Trăim o epocă în care n-avem dreptul să fim naivi, totul e grav, important, nimic nu poate fi luat ușor.

DOAMNA PROCOPIU (*îl ascultă, cu mîinile la piept, fără surîs*) : Am văzut aseară...

SORIN (*în apărare*) : Aseară a fost altceva, dar asta nu-mi dă dreptul să mă lamentez, nimeni nu ar avea timp pentru lamentațiile mele, nici eu... Există drame și mai mari. Am un tovarăș căruia alaltăieri i-a murit fetița... a venit azi îmbrăcat în alb, ca nimeni să nu-i vadă durerea, nimeni să nu-și piardă vremea cu consolări.

DOAMNA PROCOPIU : Și nimeni nu l-a consolat ?

SORIN (*din nou control al ceasului*) : Mami, sînt lucruri pe care nu le înțelegi... Acum n-am timp, vreau însă să-ți fie clar un lucru: poți să nu te interesezi de politică, nu e grav, grav e cînd ea se interesează de tine... Acest domn Levescu... Acest domn Levescu.

știi foarte bine că are o fiică și a avut un fiu care i-a crescut fata...

DOAMNA PROCOPIU : Un mare poet, o mîndrie a României...

SORIN : Asta o spune el. Critica e unanimă în a-l socoti reacționar, idealist, mistic...

DOAMNA PROCOPIU : Tu l-ai citit ?

SORIN : Foarte puțin, dar...

DOAMNA PROCOPIU : Atunci, cum poți să-l judeci ?

SORIN : Critica e unanimă...

DOAMNA PROCOPIU : Și dacă critica e unanimă, atunci tu ?...

SORIN : Indiferent de părerea mea...

DOAMNA PROCOPIU : Poți judeca indiferent de părerea ta ?

SORIN : Indiferent de părerea mea, nu putem admite ca această domnișoară să-i difuzeze versurile în facultate, să facă gălăgie pentru un poet neînțeles...

să organizeze audții...

DOAMNA PROCOPIU : Poate că-i o lipsă de tact din partea ei.

SORIN : Ce-i aia „lipsă de tact“ ? Lipsa de tact e posibilă într-un salon, la o premieră, într-un pension, nu într-o facultate, azi...

DOAMNA PROCOPIU : Poate că-i într-adevăr „un poet neînțeles“.

SORIN : N-avem nevoie de poeți neînțeleși, ne trebuie poeți devotați.

DOAMNA PROCOPIU : Dar știi foarte bine că a murit, cum vrei să mai fie devotat ?

SORIN : N-a murit, s-a sinucis... S-a sinucis în noaptea de 26 august 1944.

Un poet care se sinucide în clipa cînd fasciștii fug din București nu e un poet neînțeles...

DOAMNA PROCOPIU : Dar e oribil, Sorin, e oribil... Poate c-a avut o dezamăgire sentimentală, poate c-a avut o boală incurabilă...

SORIN (*tandru*) : Ah, mami, ești de o naivitate extraordinară.

DOAMNA PROCOPIU (*tenace*) : ... vreau să spun că nu tot ce se petrece pe lumea asta are un substrat politic.

SORIN (*incurajator, zîmbindu-i — dar categoric*) : Tot ce se petrece pe lumea asta, mami, are un substrat politic. Vrei sau nu vrei... (*Se uită la ceas, se ridică, privește pe fereastră.*)

DOAMNA PROCOPIU : ... poate că...

SORIN (*în picioare, în drum spre camera sa*) : Fără „poate“. Ai spus de zece ori „poate“, nu putem face nimic cu „poate“... (*Din camera sa.*) Ne trebuie certitudini.

DOAMNA PROCOPIU : Și atunci, ce s-a întâmplat cu fata ?

SORIN (*iese din cameră, cu o valiză în mână*): A fost exclusă, am exclus-o din facultate... O fată ca ea, cu convingerile ei, care nu vrea să renunțe la ele și face propagandă conștientă, e imposibil să mai facă pictură.

DOAMNA PROCOPIU (*dreaptă*): De ce e imposibil să mai facă pictură ?

SORIN („*uman*“): Zău, mami, nu te amesteca, nu e domeniul tău... (*Un claxon puternic de mașină, afară.*) ... Aici nu merg nici târguieii, nici intervenții, nici sentimentalisme. (*Se apleacă s-o sărute, de plecare; ea se ferește, și în acea clipă el descoperă în fotoliul în care a mîncat, perechea de ciorapi cusuți de dînsa.*) Uite, mami, plecam fără ciorapi, la asta nu te-ai

gîndit... (*Deschide valiza etc.*)

DOAMNA PROCOPIU : Și dacă ați exclus-o, ce-o să facă ?

SORIN (*închizînd valiza*): O să muncească, n-avea grijă... apar zeci de uzine. (*Din nou claxonul.*)

DOAMNA PROCOPIU (*cu mîntea ei*): Îmi spuneai că munca înobilează pe om...

SORIN (*amuzat sincer*): Ah, mami, încurci noțiunile, încurci epocile.. Asta-i altă epocă, am să-ți explic... (*Se apleacă spre ea.*) Hai, mami, sărută-mă, urează-mi drum bun !

DOAMNA PROCOPIU (*îl privește în ochi, apoi își lipește obrazul de al lui, și stau așa, pînă sună din nou claxonul mașinii de-afară.*)

CORTINA

## ACTUL AL DOILEA

### TABLOUL 3

După o săptămînă

*Domnul Levescu, în picioare, se bărbiereste în fața unei oglinzi încrustate într-o boiserie complicată; toată camera — cameră de castel, în care stăteau intenđenții — e albă; un pat cu baldachin și o sofa frumoasă în husă albă. Așternutul — alb — pus la fereastră să se aerisească. Fața domnului Levescu e albă de săpun, poartă o cămașă albă, fără guler, minecile suflecate.*

*O bătaie în ușă.*

DOMNUL LEVESCU : Da, cine e ?

O VOCE DE-AFARĂ : Postolache, tovarășe Sergiu.

DOMNUL LEVESCU (*atent la operația rasului*): Intră, tovarășe Postolache. (*Ușa se deschide și apare un milițian grăsuț, cu mustață, simpatic, cu centironul pus, încorsetîndu-l bine.*)

POSTOLACHE (*respectuos*): Tovarășe Sergiu, eu am adus articolul.

DOMNUL LEVESCU (*cu simpatie*): Foarte bine ai făcut, tovarășe Postolache.

POSTOLACHE : Dar vă deranjez...

DOMNUL LEVESCU : Voi fi foarte atent, te asigur... ia loc...

POSTOLACHE (*așezîndu-se pe sofa, buzunărîndu-se*): La masa de seară, compania trebuie să citească articolul meu cu desenele d-voastră respective...

DOMNUL LEVESCU : ...te ascult și vei avea desenele respective.

POSTOLACHE (*scoate o hîrtie mare, își drege vocea*): „Ziua și noaptea, tovarăși, are loc în castelul nostru acțiunea de inventariere a bunurilor lăsate de blestemata monarhie“... Am început, mai direct, cum am vorbit... „Toți tovarășii își fac datoria cu entuziasm“... (*O bătaie în ușă și un glas imperativ: „tovarășe plutonier!“.*) Cine-i, mă, acolo ?

VOCEA : Vă caută o doamnă !

POSTOLACHE (*ridicîndu-se, iritat*): Ce doamnă, mă, care doamnă ? (*Deschide ușa și, în acea clipă intră în cameră doamna Procopiu; fără ocolișuri sau întrebări, se precipită în brațele domnului Levescu, care o strînge la piept, stupefiat: doamna Procopiu poartă pe cap nu pălăria cu voaletă, ci un batic*

negru; stau îmbrățișați, citeva secundă. sub privirea emoționată a plutonierului...)

VOCEA SOLDATULUI (de-afară): Tovarășe plutonier, vă raportez că...

POSTOLACHE (plutonier): Stînga-mprejur, soldat! (Soldatul nu mișcă.) Văd și eu ce-mi raportezi, stînga-mprejur! (Soldatul pleacă. Domnul Levescu și doamna Procopiu se contemplă, încințați.)

DOMNUL LEVESCU (murmur): Marie... Marie...

POSTOLACHE (cu simpatie): E soția dumneavoastră, tovarășe Sergiu?

DOMNUL LEVESCU: ...

POSTOLACHE (teoretizînd): E bine ca omul să aibă o tovarășe de viață pînă la adînci bătrîneți... Vă las articolul pe masă pentru documentare și vă acord o permisie de 12 ore... (Poziție de drepți, salut.) Nu mă găsiți pe mine, lăsați desenele la soldatul Kafka Eugen, responsabilul gazetei de perete... (Din ușă, încă un salut.)

DOMNUL LEVESCU (venind să închidă ușa): Le las soldatului Kafka Eugen... (Apoi, febril, alegru, ca un elev de internat, duminică, la vizita mătușii bune, aleargă și se spală pe față — ton ingenuu.) Cum m-ai găsit, Marie? Cum ai aflat? Povestește-mi... (Se șterge pe față.) Povestește-mi ca într-o mie și una de nopți... (Doamna Procopiu — încă mută — îl privește cum își pune gulerul, cum își face cravata.) De ce taci, Marie? (Nodul cravatei nu-i reușește.)

DOAMNA PROCOPIU: De ce trebuie să-ți pui cravata?

DOMNUL LEVESCU: Nu trebuie să am bucuria decentă, Marie? Nu trebuie să fiu sobru? Nu trebuie să mă feresc de exagerări? (Aruncînd cravata.) Da' în fond, dă-o dracu'! Momentul cere guler rabatu... (Ridică cravata și o pune pe un scaun.) E prima oară în 50 de ani cînd nu reușesc să-mi leg cravata... (Se apropie, îi dezleagă baticul.) O. ce fenomen miraculos! Baticul negru e alb de săpun „Elida”. Ce repede te-ai integrat în decor!... Cum se face că n-ai venit cu voaleta?

DOAMNA PROCOPIU (luîndu-i mina într-a ei): Serge, liniștește-te.

DOMNUL LEVESCU: Poftim, unu, doi, trei... e normal. (Pauză — apoi în șoaptă.) Ar fi fost formidabil să apară cu voaleta la punctul de gardă. (Pauză — idem.) Cu baticul ăsta, ai ceva de demnitate care vine de departe... toate gărzile s-au plecat, nu? (Se ridică brusc. Ia o pernă confortabilă de pe un foto-

liu și i-o oferă doamnei Procopiu; apoi, o narghilea de pe măsuta de lingă baldachin. Se așază turcește în fața ei.) Povestește-mi cum m-ai găsit... stau liniștit.

DOAMNA PROCOPIU (după o scurtă contemplare): Serge, cîți ani ai?

DOMNUL LEVESCU (realist, acru): Asta-i tot ce-mi poți spune după ce ai stat cinci minute amuțită de ferici-re?

DOAMNA PROCOPIU (calmă): Tot drumul de la București pînă aici l-am făcut cu această întrebare în cap...

DOMNUL LEVESCU: Nu s-ar putea spune că te-ai plietisit în tren...

DOAMNA PROCOPIU: De ce ai plecat?

DOMNUL LEVESCU (în tonul rece al întrebărilor ei): Pentru că nu-mi puteam lăsa fata singură. Am mai lăsat-o o dată...

DOAMNA PROCOPIU: Dar e majoră.

DOMNUL LEVESCU: E majoră, dar m-a amenințat. Nu suport să fiu amenințat de copilul meu. Sînt lacrimogen... Sînt sentimental. (Pauză.) M-a amenințat că dacă mă duc să-i cer scoteala tovarășului Sorin Procopiu, fugе de acasă. A fugit... am venit acasă și n-am mai găsit-o. Am bătut trei zile Bucureștiul în căutarea ei. În acest timp, tovarășul Sorin Procopiu făcea Valea Prahovei și mînca senviciuri cu brînză preparate de scumpa lui bunică.

DOAMNA PROCOPIU: Știi foarte bine că nu se joacă. Lucrează cite 18 ore pe zi.

DOMNUL LEVESCU: Ca chirurgii pe front. (Cu voluptate.) Ca chirurgii. Taie, spînzură, exclude, un mare chirurg al vieții sociale, un mare terapeut...

DOAMNA PROCOPIU: Poate că e nevoie să taie și să spînzure.

DOMNUL LEVESCU: Dar cîte ore gîndeste? (Pauză.) Dacă ideea de progres a înaintat cu cîțiva milimetri — și trebuie să înainteze —, atunci...

DOAMNA PROCOPIU: Ai fost lipsit de tact, Serge.

DOMNUL LEVESCU: Ce-i aia tact? Tactul se discută la pension. Am venit să-i spun un singur lucru, de dimineață m-am trezit cu această idee, n-am avut alta. Sînt la ora cînd am idei fixe, putea să-nțeleagă...

DOAMNA PROCOPIU: Știu, nu mai vreau să aud, mi-a explicat.

DOMNUL LEVESCU (furios, gesticulînd cu narghileaua): Cum, adică, ți-a explicat? Ce a putut să-ți explice? Cum a avut puterea să-ți explice? Cum poate un bărbat să-i spună unei femei...

DOAMNA PROCOPIU : Pentru mine.

Sorin nu e un bărbat — e un copil...

DOMNUL LEVESCU : Un copil ? Un copil ?... Și copilul ți-a zis ce mi-a răspuns când l-am făcut de ticălos ?

DOAMNA PROCOPIU : Serge, te rog, nu repeta.

DOMNUL LEVESCU : Ți-a spus ?

DOAMNA PROCOPIU : Nu.

DOMNUL LEVESCU : Fiindcă e un copil inteligent, un copil precoce... Are dezvoltat, de mic, simțul culpabilității. Foarte frumos...

DOAMNA PROCOPIU : Nu ești cu nimic mai bun decât el.

DOMNUL LEVESCU : Nu ? Vrei să știi ce m-a reținut să nu-l ucid ca pe un copil monstruos ?

DOAMNA PROCOPIU : Nu mă interesează.

DOMNUL LEVESCU : Ba nu, te interesează, te interesează foarte mult. Tot ceea ce-i favorabil, tot ce-l poate înfrumuseța te interesează. Ai vrea să-l vezi ministru, prim-ministru, laureat al premiului Nobel...

DOAMNA PROCOPIU : De ce nu ? E nepotul meu, îl iubesc. Nu orice ambiție se numește carierism. Serge, nu fi...

DOMNUL LEVESCU (*enervat*) : Nu, tu vrei să ajungă chiar călcând peste cadavre.

DOAMNA PROCOPIU (*olimpică*) : Niciodată ! E un fanatic, nu un... și pe urmă — îți repet — crede în niște idei foarte frumoase pe care vrea să le vadă realizate... asta salvează orice fanaticism.

DOMNUL LEVESCU (*intransigent*) : Nu va ajunge, fii liniștită !

DOAMNA PROCOPIU : Sint, deși fiind un băiat extrem de cinstit...

DOMNUL LEVESCU : N-are geniu de premiu Nobel !

DOAMNA PROCOPIU : Să n-aibă... totu-i să nu-și piardă entuziasmul...

DOMNUL LEVESCU (*mult mai calm*) :

A avut noroc... A avut noroc că, exact cu o seară înaintea, a așteptat... Mi-a plăcut cum aștepta, cum striga, cum tăcea. Credea că va veni. Credea, tremura, nu ne lăsa să ne apropiem de lucrurile ei... De zece ani, nu mai văzusem un bărbat așteptând o femeie. A avut noroc — m-a emoționat zece secunde, chit că după o zi i s-a făcut foame și saliva după o omletă !

DOAMNA PROCOPIU : Tu ai fi ținut doliu ?

DOMNUL LEVESCU : Nu, dar există lucruri care nu se pot face simultan în 24 de ore. Decît dacă admiti că faci demagogie sentimentală. El a admis.

Mi-a plăcut și asta. Demagogia s-a extins la viața intimă a fiecăruia și nu putem face morală — fiindcă am fi ridicoli, ca etica în fața cancerului... Unui bărbat, după ce-l părăsește femeia, i se face foame și vrea omletă. „Vreau și o omletă, mami...” Nici o indignare, nici o furtună — toate sentimentele se înlănțuie și se dezvoltă demagogic. Poate că ne-a descoperit o nouă glandă cu secreție internă... Vechea definiție a demagogiei... (*Deschide un dulap în dreapta baldachinului, scoate un mic Larousse, îl deschide grăbit.*) Vechea definiție...

DOAMNA PROCOPIU : Te-am întrebat ceva. Serge...

DOMNUL LEVESCU : Nu m-ai întrebat nimic.

DOAMNA PROCOPIU : Te-am întrebat cîți ani ai.

DOMNUL LEVESCU (*citind în franceză*) : Demagogie... demagogie...

DOAMNA PROCOPIU (*cu oarecare milă*) : Serge, de cînd n-ai mai discutat cu cineva ? (*Domnul Levescu, lovit, „demascat”, rămîne într-o suspensie sensibilă.*) De cînd n-ai mai vorbit cu un om ? ... Pari un naufragiat. Ai ceva de om cu domiciliu forțat... hămesit de vorbe, de dialog...

DOMNUL LEVESCU (*ultima rezistență*) : Ești singura femeie care știe să pună dramă în evidente. Comunică evidentele cu fior, Marie.

DOAMNA PROCOPIU (*calmă, trecînd peste orice...*) : Vino aici, Serge... (*Domnul Levescu se apropie, se așază lângă ea, biruit.*) Lasă cărțile... (*Și-i ia Larousse-ul din mînă.*) Lasă decorul... (*Și-i ia narghileaua.*) E îngrozitor cît teatru îți place să joci... (*Îi aranjează o pernă la spate, îl întinde ușor, ca pe un convalescent, într-un chaise-long pe terasa unui spital din Davos.*)... Cite vorbe, cite vorbe... Tot timpul ai vrea să joci într-un spectacol...

DOMNUL LEVESCU (*întins, fără vehemență*) : Toți vrem, toți jucăm, prea puțin își dau seama... Toți jucăm teatru în roluri care nu ne convin ; ce e grav în asta, Marie ?...

DOAMNA PROCOPIU : De ce nu poți discuta cu Simona ?

DOMNUL LEVESCU : Tu, de pildă, ești acum la teatru... Joci un personaj cehovian. Cehov, cînd un om „profund” l-a întrebat ce părere are despre fericire, i-a răspuns ca tine, acum : „Spuneți-mi, la magazinul din colț are marmeladă ?” Tehnica dialogului încrucișat...



DOAMNA PROCOPIU (*fără supărare*):

De ce nu poți discuta cu Simona?

DOMNUL LEVESCU (*dezarmat total, sincer*): Nu pot discuta decât cu tine. Marie... Simona tace toată ziua.

DOAMNA PROCOPIU (*drept*): Și atunci de ce ai plecat fără să-mi spui?

DOMNUL LEVESCU (*cu ochii închiși*): Vrei un răspuns la această întrebare... plină de nuanțe?

DOAMNA PROCOPIU (*înaintează fără pudoare falsă, nu mai are de mult 17 ani*): Te-am căutat prin tot orașul... telefoane... Nu-mi închipuiam că poți pleca. La facultate, un coleg de-al ei îmi spune, în mare secret, că face inventarul castelului regal... tot nu mi-am imaginat că ești cu ea... Cum să pleci fără să-mi lași o vorbă? M-am dus la cooperativă; printre statui, un milion de statui, îl descopăr pe Cornescu...

DOMNUL LEVESCU: O, Cornescu, ce nenorocit grandios... De ani de zile, nu poate saluta pe nimeni, decât dacă se lipește de perete. În fiecare vede un legionar, gata să-l împuște. Chiar și-n Haimovici... Pe Haimovici ți l-a prezentat? (*Pauză.*) Povestește, Marie. De douăzeci de ani, n-am mai fost căutat de o femeie.

DOAMNA PROCOPIU (*nici o clipă excesivă*): Nu contează că te-am căutat. Nu pot sta singură în București. Vreau să te știu în București, lângă mine. Dacă te îmbolnăvești? Nici până azi nu știu ce pastile iei. Nu ne mai putem juca, Serge! A apărut o vîrstă... trebuie să ne gândim la noi. Ne-am gândit deajuns la ei. Tu, te-ai răzgîndit? (*Pauză.*) Într-o zi, stăteam singură, auzeam de alături mașinile de cusut ale croitoriei; modificau costumele antice, se apropie stagiunea de toamnă. Voiam să aud un discurs de al tău, o frază, o glumă... Mă gindeam că nu mai avem decât maximum 20 de ani...

DOMNUL LEVESCU (*cu ochii închiși*): Maximum...

DOAMNA PROCOPIU: Ți se pare puțin? (*Domnul Levescu — gest doar al mîinii: așa și așa...*) Mie nu mi se pare nicicum. E foarte curios, nu, Serge? Am impresia că sînt o miliardară căreia un milion în plus sau în minus nu-i mai spune nimic. Sîntem foarte bogați, Serge... Dacă mi se spune că mai avem 10 ani sau 30 de trăit împreună, nu-mi pasă, averea nu mi se ia... Poate fiindcă sîntem într-adevăr bătrîni. Sînt o miliardară bătrînă, nu mi-e frică de loviturile de burză, sînt obișnuită cu ele.

DOMNUL LEVESCU: Nu ți-e frică de nimic, de nimeni? De prejudecăți... de...

DOAMNA PROCOPIU: De hoți. Mi-a fost totdeauna frică de hoți, în general. Altfel, nu mi-e frică de nimeni.

DOMNUL LEVESCU: Dar știi că averile-i fac pe oameni egoiști, zgirc, imposibili.

DOAMNA PROCOPIU: Asta va fi mai tîrziu, mult mai tîrziu... Vom deveni imposibili mult mai tîrziu.

DOMNUL LEVESCU (*decis, se ridică, își îmbracă rapid un hanorac*): Marie, așteaptă-mă aici, nu te mișca de aici, oricine vine...

DOAMNA PROCOPIU (*fără uimire*): Unde te duci?

DOMNUL LEVESCU (*drum la dulăp*): Spuneai că nu ți-e frică... (*Aduce un teanc de hîrtii.*) Pină mă-ntorc, citește-le. Corespondență găsită în podul castelului. Altele către altele, cavaleri către doamne de onoare, e lectura mea nocturnă... mai amuzantă ca „Dama cu camelii”. (*O sărută ușor pe pîr.*) Dacă vine Simona...

DOAMNA PROCOPIU: ...știu. Îi spun c-ai plecat să-mi faci o surpriză... (*Domnul Levescu iese. Pauză lungă. — doamna Procopiu citește. O goarnă de cazarmă — departe. O bătaie a ceasului de castel — mai aproape. În sfîrșit, intră Simona.*)

SIMONA: Pe cine căutați, ce vreți... de ce...

DOAMNA PROCOPIU: Sînt doamna Procopiu, draga mea.

SIMONA: Știu. Tata nu e aici!

DOAMNA PROCOPIU: Nu?

SIMONA: Nu, îl așteptați inutil.

DOAMNA PROCOPIU: Dar unde e? (*Pauză.*) Mi-a lăsat aceste scrisori, sînt foarte amuzante, te-ai uitat prin ele? Într-un castel atît de mare...

SIMONA: Aș vrea să știu — ce vreți exact de la noi?

DOAMNA PROCOPIU: Care noi?

SIMONA: De la mine...

DOAMNA PROCOPIU: Atunci de ce spui noi?

SIMONA: Într-un fost castel regal, cred că mai am voie să utilizez pluralul maiestății...

DOAMNA PROCOPIU: Ești foarte spirituală, dar de la dumneata nu vreau nimic. Îl aștept pe tatăl dumitale.

SIMONA: Îl aștepti inutil.

DOAMNA PROCOPIU: Inutil? Ce înseamnă „inutil”? N-ai învățat pină la vîrsta dumitale... un om care folosește pluralul maiestății...

SIMONA: Doamnă...

DOAMNA PROCOPIU : ...putea să știe că nimic nu e inutil. Așteptarea asta, de pildă, îmi folosește să te...

SIMONA : Totdeauna aveți ironia atât de greoaie ?

DOAMNA PROCOPIU : Totdeauna. Sint zile, dar foarte rar, când ironizez ușor. parcă plutesc, ca o rîndunică. De cele mai multe ori însă, mă încurc. La drept vorbind — și-o spun pentru că ești fiica lui Serge — habar n-am să fac ironii. Nici nu le consider necesare.

SIMONA : Sînteți foarte miloasă, doamnă...

DOAMNA PROCOPIU : Nu, nici vorbă, dar mi-e frică — ironiile nasc ură. Nu suport ura. (Pauză.) Prea mulți fac ironii, prea multă lume urăște... e prea ușor, e prea la modă...

SIMONA : Nepotul dumneavoastră e de acord ?

DOAMNA PROCOPIU : Nu știu, e părerea mea, el... Cum spunea un francez, tot ce-i excesiv nu e interesant.

SIMONA : Talleyrand, doamnă...

DOAMNA PROCOPIU : Probabil, nu contează. Nu-mi plac comediele franțuzești, tocmai pentru că...

SIMONA : Nu era dramaturg, era un...

DOAMNA PROCOPIU : Nu contează, contează că știu ce a spus și, mai ales, că sînt de acord cu ce a spus...

SIMONA : Sînteți deci de părere că tot ce-i excesiv e lipsit de interes...

DOAMNA PROCOPIU : Firește.

SIMONA : Atunci veți admite că sînteți excesiv de neinteresant... Îmi sînteți profund antipatică.

DOAMNA PROCOPIU : O, dar asta-i altceva, cu totul altceva... Mă dezamăgești, draga mea.

SIMONA : Îmi sînteți profund antipatică pentru că sînteți excesivă — ideile sînt foarte bine legate, cred. Sînteți excesiv de curioasă, excesiv de „drăguță” — telefonul dumneavoastră mi-a provocat direct greață... Aveți, du, aceea, un exces de vitalitate. Alergați după un bărbat, vă părăsiți gospodăria, faceți proiecte, visați la fericire... Vreți să fiți Julieta și nu știu dacă puteți juca rolul doicii... Aveți forma aceea de optimism idiot și insuportabil... Nu sînteți cumva, pe ici, pe colo și puțin umanistă ?

DOAMNA PROCOPIU : Nu te supăra, dar nu știu ce înseamnă exact u...

SIMONA : Adică, nu v-a apucat dorința ca prin tot ce faceți să îndreptați natura omenească imperfectă ? N-ați vrea să ne lăsați un exemplu nemuritor de sfidare a morții ? Sau doar

tea încă nu vă spune nimic, ca liceen-celor înaintea bacalaureatului ?

DOAMNA PROCOPIU : Am căzut la bacalaureat și am încercat să dau la Conservator. Tatăl dumitale mi-e mar-tor...

SIMONA : Și ați vrea să reveniți la adolescență, nu ? E foarte frumos... Dramă de mare succes. Ultima dramă. Dragostea de viață, dezgustul de a muri, dreptul la iluzie, indiferent de vîrstă... Ați căzut la bacalaureat, dar v-ați îndopat cu literatură cît șapte točilari. Cît aveți la română ?

DOAMNA PROCOPIU : Draga mea, nu-mi mai aduc aminte...

SIMONA : Erați tare la lucrul manual, la gospodărie...

DOAMNA PROCOPIU : Să mă tai dacă mai știu. Parcă n-am avut talent la croșetat.

SIMONA : Cum nu vă aduceți aminte ? Doar era ieri... Cum vă puteți descurca fără memorie ? Cura de tinerete nu se poate face fără memorie...

DOAMNA PROCOPIU : Taie-mă, spinzură-mă, dar nu știu decît că o prietenă a bunicii mele mi-a dat o rochie albă, cu trenă, pentru Ofelia, în 1906...

SIMONA : Zguduior, doamnă, e zguduior... Și-mi închipui cum a răsunat această amintire peste 40 de ani... O memorie puternică și un exces de foli-culină asigură bătrîneții o duioșie cu care puteți șantaja, ca orice gangster.

DOAMNA PROCOPIU : N-am șantajat în viața mea.

SIMONA : Poate că nu vă dați seama... Exercitați cel mai odios șantaj — al simbolurilor, al metaforelor. Vreți să fiți o metaforă, să facem poezia vîr-s-telor duioase... dar nu cred în metafore, în duioșie, în seninătate, și de aceea nu mă las șantajată... și nu admit ca tata...

DOAMNA PROCOPIU : Dar tatăl dumitale...

SIMONA : Tatăl meu trăiește în altă lume și nu aveți ce căuta acolo.

DOAMNA PROCOPIU : Decît peste ca-davrul dumitale, nu ?

SIMONA : Mă bucur că v-am deșteptat umorul adevărat, dar sfatul meu este ca, în locul ofițerului stării civile, să vă îndreptați pașii spre un cabinet medical unde vitalitatea dumneavoastră suspectă... există fenomene glandulare care explică cele mai complicate sim-boluri.

DOAMNA PROCOPIU : Îmi place că discutăm ca între colege de facultate. Mă fletează... Și, ca între colege, am să-ți încredințez un mare secret: vei

fi dezamăgită, te va durea sau nu, te privește... (*Undeva bate un ceas al castelului, imediat îl acoperă o goarnă de cazarmă.*) Eu nu m-am îndrăgostit de tatăl dumitale. Nu-l iubesc, n-am făcut o pasiune pentru el... vulgaritatea e inutilă în discuția noastră. (*Un tropot de cizme soldățești, afară. Un glas cazon: „Companie...!” Vibrație de soldați care se grupează. Glasul: „...drepti! Unde ți-e capul, soldat Kafka? Stînga-mprejur. Direcția sala de mese, înainte marș...” Răpăit de cizme. Glasul: „Alinierea. Kafka, alinierea... stîng, drept, stîngul...” Lumină tot mai slabă în cameră; albul mobilelor și huselor; pauza continuă și după comenzile de-afară.*) Există vulgaritatea asta atotputernică în a explica viața... dar mai există și altceva...

SIMONA (*în întuneric, îmblînzită o secundă*): Ce mai există? (*Pauză.*) Nu mai există nimic.

DOAMNA PROCOPIU: Mai există nefericirea, nenorocirea. Nu le cunoști...

SIMONA: Le cunosc...

DOAMNA PROCOPIU: Sau dacă le cunoști, nu le-ai înțeles. N-ai avut cum să le înțelegi, fiindcă trebuie trăit mult ca să le înțelegi. Vine o vîrstă cînd dragostea nu mai vine din dragoste, din pasiune, cînd dragostea nu mai e dragoste, e altceva... o dorință ca omul să nu mai fie nefericit, o plăcere în a-l apăra, a-l mîngîia...

SIMONA: Mila, știu... E oribil.

DOAMNA PROCOPIU: Nu e milă. Nu e deloc milă. E o încăpăținare, un fel de împotrivire, un protest care, odată și odată, trebuie să izbucnească, altfel... Un protest la nefericire — asta-i tot, asta devine toată dragostea. (*Pauză — mișcare a Simonei, în întuneric.*)

SIMONA (*aprinzînd lumina, revenind la tonul inițial*): Tata nu are dreptul să fie fericit. Protestul dumneavoastră este inutil. Și ridicol...

DOAMNA PROCOPIU (*imputativ*): Dar oamenii ridicoli nu sînt neinteresanți, draga mea...

SIMONA: ...fiindcă nimic nu-i mai ridicol decît un protest inutil.

DOAMNA PROCOPIU: Nu cred...

SIMONA: Dacă aveți energia să mai credeți...

DOAMNA PROCOPIU: Atunci dumneata...

SIMONA: ...vă privește! Tata nu are dreptul să fie fericit. Atîta timp cît numele lui Mihai, opera lui... noi înșine sîntem călcați în picioare — trebuie să fie nefericit și să nu încerce să scape. El uită asta, vrea să scape.

Vrea să scape cu ajutorul dumneavoastră. Are o capacitate de a uita la fel de respingătoare ca vitalitatea dumneavoastră. E pedant, e superficial, pitoresc... Pentru orice bucurie se tirăște și se umilește ca o rimă; în schimb orice umilință îi e insuportabilă. Fiindcă e laș.

DOAMNA PROCOPIU: Dumneata suporti umilințele?

SIMONA: În orice caz nu le vînd pe bucurii de doi bani. Cînd am fost dată afară din facultate, nu i-am strigat nepotului dumneavoastră: „ești un imbecil”, pe cînd tata...

DOAMNA PROCOPIU: Nici nu e. Nepotul meu nu e imbecil. E un om care se înșală, care încă se mai înșală. Poate că trebuie să se înșele...

SIMONA (*o anume emoție*): Ați citit vreodată versurile lui Mihai?

DOAMNA PROCOPIU: Nu. Am rămas la Eminescu, iartă-mă...

SIMONA (*din nou tranșantă*): Atunci, cum îndrăzniți să-i luați apărarea, cum?...

DOAMNA PROCOPIU: Nu cred ca el să nu le fi citit.

SIMONA: Atunci e un imbecil, nu un...

Un imbecil care gîndește cu capul altora, un imbecil care poate imputa unui poet că n-a știut să-și aleagă ziua cînd să-și tragă un glonte în cap... Pentru această eroare, poezia lui devine imediat mistică, iar sora lui nu mai are voie să picteze... Iar dumneavoastră îi luați apărarea și...

DOAMNA PROCOPIU: Nu-i iau apărarea. Am încercat să ți-l explic.

SIMONA: Nu mă interesează. A apăra și a explica e totuna.

DOAMNA PROCOPIU: Ți-am spus că poate-i necesar să se înșele. A suferit prea puțin, crede prea mult, are loc să se înșele... Poate că-i necesar să se înșele. Poate că era necesar să te dea afară din facultate, după cum dumitale ți-e necesar să crezi în opera fratelui... Poate că într-o zi, el va suferi pentru această hotărîre, poate că dumneata...

SIMONA: Încetați cu acest „poate”, că innebunesc.

DOAMNA PROCOPIU: Spune-mi, de ce s-a sinucis?

SIMONA: Nu vă interesează!

DOAMNA PROCOPIU: Avea o boală incurabilă?

SIMONA: Fiți măcar decentă, doamnă...

DOAMNA PROCOPIU: Nu pot fi decentă, draga mea, într-o chestiune de care depinde viitorul meu. Eu inclin

să cred că a avut o boală incurabilă, un cancer...

SIMONA : ... !

DOAMNA PROCOPIU : ...deși oamenii tineri... Se zice că intrăm într-o epocă în care cancerul va face victime tot mai tinere... Cîți ani sînt exact de cînd?... *(Pauză.)* Nu înțeleg de ce nu putem discuta exact o dramă...

SIMONA : Fiindcă vulgarizăm, doamnă : cu cît o dramă e mai exactă, cu atît e mai vulgară, și ați spus că vulgaritatea... Dacă n-ați citit un vers de-al lui, de ce vă interesează cum a murit ? Ce importanță mai are viața sau moartea unui poet cînd versurile lui...

DOAMNA PROCOPIU *(după un joc încordat)* : Poate că...

SIMONA *(neîndrăznind)* : Nimeni nu v-a spus că acest „poate” al dumneavoastră e urît ca o cangrenă a pielii?...

DOAMNA PROCOPIU : Mi-a mai spus-o Sorin. Nu chiar așa, el e ceva mai blind. Totuși, e extraordinar cum vă asemănați... E extraordinar !

SIMONA : N-ați vrea să ne faceți și o vedere ? Poate vom cădea unul în brațele celuilalt. *Poate !...*

DOAMNA PROCOPIU *(neîncetînd s-o fixeze)* : Nu-mi place teatrul, am vîndut prea multe bilete, niciodată nu am crezut ce e pe scenă...

*(Deodată, întempestiv, preocupat de „acțiunea” lui, intră domnul Levescu : poartă un rucsac, plin.)*

DOMNUL LEVESCU *(trîntînd rucsacul, desfăcîndu-l, scoînd o pereche de teniși)* : Bună seara, doamnelor și domnilor... Mă bucur că trăiești, Marie. Simona mă amenința că face o crimă... Nu știa că tu poți îmblîzni și lei, ca profetii.

SIMONA : Tată, termină, nu fi stupid !  
DOMNUL LEVESCU *(cu curaj)* : E stupid... E greu să fii stupid cu o fată ca tine, Marie, încearcă pantofii !

*(Doamna Procopiu se lasă în jocul lui : întinde picioarele obosite, el se apleacă în genunchi și-i potrivește pantofii.)* Sînt exact ce-ți trebuie, cunosc obsesiile tale cu încălțămîntea... i-am căutat o oră. Am telefonat la cabană, simtem așteptați. *(Îi leagă șireturile.)* Mergi puțin ! ... E un drum de o oră. *(Doamna Procopiu se supune — face cîțiva pași prin cameră, încîntată.)*

DOAMNA PROCOPIU : E exact ce am visat de cîțiva ani... nici un cizmar din București n-a avut ideea asta. Serge, ești...

SIMONA : Ești tot ce am văzut mai...

DOMNUL LEVESCU : ... ai văzut prea puține, draga mea, ți-am mai spus-o. *(Către Marie, legîndu-i baticul.)* Cunosco cabana din '37, e un drum ușor, afară e lună... am și lanternă... *(Ca un copil aprînd — internă scoasă tot din rucsac.)* E o promenadă, Marie, te asigur...

DOAMNA PROCOPIU : Nu mi-e frică, Serge.

SIMONA : Tată, dacă pleci, dacă nu-ți revii, dacă uiți...

DOMNUL LEVESCU *(către doamna Procopiu)* : Trecem totuși prin pădure, Marie. Noaptea e liniștită, dar pădurea rămîne pădure... *(Stringe rucsacul.)* Avem conserve pentru primele zile...

DOAMNA PROCOPIU *(în drum spre ușă)* : Știi că nu fac mofturi...

DOMNUL LEVESCU *(aruncîndu-și rucsacul pe umăr — un pas spre Simona, încearcă s-o sărute, ea se fereste)* : Dacă mă caută Postolache, îi spui că am lăsat desenele la soldatul Kafka Eugen...

DOAMNA PROCOPIU : Noapte bună, Simona.

DOMNUL LEVESCU *(în șoaptă)* : Lasă-mă ca măcar o dată să privesc lumea de sus... cîteva zile... N-am dreptul ? *(Fugitiv, el o sărută și iese.)*

CORTINA

## TABLOUL 4

După trei săptămîni

*Același decor — al camerei albe din castel — în lumina unei dimineți cenușii. Cîteva raze de soare, palide, murînd în cîteva secunde pe huse, pe fotolii, în batul cu buldăchin, doarme Simona. O bătaie în ușă, pauză, încă o bătaie — mai insistentă. Simona se trezește și — amețită — se ridică în capul oaselor.*

SIMONA : Da... Cine-i ? *(Nici un răspuns ! Simona se culcă din nou. Din nou o bătaie în ușă și cineva care apasă clanța, brutal. Simona se ridică*

*brusc și rămîne pe marginea patului.)* Cine-i ? Postolache ? *(O nouă apăsare pe clanța, afară.)* Cine-i ?... Cît e ceasul ?... *(Își pune, automat, un capot și,*

în picioarele goale, vine la ușa, gata să descuie, dar nu deschide.)

O VOCE DE BĂRBAT : Deschide-mi, te rog... (Fără ură, fără asprime.) E Sorin Procopiu... (Simona se sperie, sin-cer, jude de lingă ușa, încearcă să-și tragă un cioraș, nu reușește, se apleacă să caute sub un fotoliu pantofii de casă, nu-i găsește, se duce la lavabou, își spală fața, se uită în oglindă — mișcări, agitație de câteva secunde, în timp ce afară, Sorin cu o anumită căldură.) Te-am trezit? Iartă-mă... te aștept să te îmbraci... (Simona se aruncă în pat, rupînd o aripă a baldachinului; coboară din pat, întoarce rapid cheia în broască și sare din nou în patul cu baldachin rupt.)

SIMONA (acoperită pînă la gît, cu genunchii la gură): Intră!

SORIN (îmbrăcat cu un balonsaide, fără valiză, stingherit): Bună dimineața... n-am știut că te trezesc... e o oră de ajuns de... (Caută un loc pe care să se așeze, toate fotoliile, divanul sînt ocupate cu lucruri de ale ei; Simona îl urmărește împietrită.) Nu începeți inventarul la șapte? E șapte fără un sfert... am venit cu un tren de noapte... postul de gardă m-a îndreptat la camera 317. Nu bănuiam că e a ta, ci a... Abia după ce am bătut de două ori... (În sfîrșit, o privește.) Cît mă mai lași să vorbesc prostii? (Se privesc amîndoi, o secundă, două, trei; trăgînd după ea, o cuvertură albă, „regală”, Simona coboară din pat și vine fără teamă spre el; după un pas, se aruncă în brațele lui și Sorin o îmbrățișează, îndelung, mut, fără puterea de a o respinge, de a se rupe; e o îmbrățișare lungă, ca după o lungă despărțire; îngroziți — amîndoi — de cîvinte, de înțelesuri, rămîn imobili: mai mult o încestare decît o regăsire; nimic vulgar; o senzualitate secretă care încă nu îndrăznește să se trădeze în sărutări sau vorbe; descoperirea unei patimi uitate într-un sarcofag faraonic.)

SORIN (rupîndu-se, în sfîrșit, căuțînd o banalitate cu care să se opună clipei patetice): Știi că Marian s-a căsătorit alaltăieri cu Jessie... n-au avut nici un ban, au oferit bomboane de mentă... (Se așază amîndoi pe treapta patului cu baldachin: pauză: pe un ton mai „operativ”.) Spune-mi, ce fac? (Se ridică.) Unde-i doamna Procopiu? Simona ridică din umeri.) A plecat de trei săptămîni de acasă, mi-a lăsat doar un bilet că-i aici și se întoarce în trei zile... Sînt îngrijorat, sînt sincer îngrijorat...

SIMONA : A căzut într-o prăpastie... (În șoaptă.) E în munți cu tata.

SORIN (enervat): În munți?

SIMONA : Aici, aproape, la o cabană...

SORIN : De ce.. de ce i-ai lăsat?

SIMONA : Mi-am închipuit că ești de acord... Toate deciziile tale sînt pentru mine ordine... nu?

SORIN : Decizii... Nu mă amestec în toate fleacurile... (Revenînd, mai net.) Nu mă amestec în viața oamenilor, în detaliile fără semnificație. (Parcurgînd camera.) Viața are prea multe detalii fără semnificație și nu pot fugi după fiecare dintre ele. Aș înnebuni.

SIMONA : Nu ți-ar strica... (Amîndoi surîd, deodată, poate că-i primul suris între ei — Sorin revine lingă ea, pe scară, și-o sărută stingaci, fără noblețea îmbrățișării precedente; ea îl respinge fără brutalitate — cu dispreț și tandrețe.) Sîntem stupizi!

SORIN (fără concesie): Sîntem stupizi, sîntem stupizi... Sigur că trebuie să fim stupizi, nimeni nu și-a luat obligația să ne pună într-un colocviu cu Platon... Trebuie să fim stupizi, ei ne obligă! Ei sînt mai stupizi decît noi... (Simona își strînge genunchii la piept.) Problema e cum să depășim stupiditatea, cum să fim eficaci. Cred că, în cazul de față, ai tot interesul să fim eficaci, printr-o acțiune comună.

SIMONA : Sînt chiar mai interesată decît tine.

SORIN (cu o anumită căldură): Ai cumva vreo idee?

SIMONA : Nu, încă nu m-am gîndit.

SORIN : Esențialul e că sîntem de acord.

Îți mărturisesc că nu mă așteptam...

SIMONA : Cum, nu te așteptai? Ți-ai închipuit vreo clipă că doresc să ... Ți-ai închipuit că...

SORIN (destins, dezinvolt): Te rog, fără fraze... (Hotărît.) Eu ies, te-mbraci în două minute și mergem la ei. (Se îndreaptă spre ușa; simultan, Simona se întinde pe pat, rămîne nemîșcată, cu ochii-nchiși. Ploaia se aude distinct — ca un duruț continuu — camera lor fiind, probabil, chiar sub acoperișul castelului. Un minut, nu mai mult. Sorin se întoarce brusc și vine lingă ea.) Cînd plouă, îți place să dormi. (Și încearcă s-o acopere; ea rămîne încordată, acceptînd ca el s-o acopere, aplecat asupra ei.) Știu. Și mie. (Își dezbracă balonsaidul și se așază pe marginea patului.)

SIMONA : Închide fereastra. (El — imobil.) Ti-e frică?...

SORIN: De ce să-mi fie frică?  
SIMONA: Vrei să-mi dovedești că ești integru. Dovezile astea de virtute se dau tremurînd...

SORIN: Poate, nu știu...

SIMONA: ... adică, știi foarte bine că dacă ai închide fereastra, ai trage și perdelele, și trăgînd perdelele, ai pîngări revoluția, nu?

SORIN: Nu te știam vulgară. (*Sorin se ridică, se îndreaptă spre fereastră, o închide, dar nu trage draperiile; se întoarce și se așază din nou pe marginea patului.*)

SIMONA: Victimele nu pot fi vulgare, doar învingătorii — cînd nu vor să se compromită. Știi că ușa nu e închisă?

SORIN (*luîndu-i mîna într-a lui*): Îți mai e frig?

SIMONA: Dacă ești nervos — fumează.

SORIN: Nu mai fumez.

SIMONA (*surpriză plăcută*): Parcă fumai, în ședință fumai... Fumai și urlai...

SORIN: Nu urlam. Îmi făceam datoria. Datoria cere cîteodată strigătul...

SIMONA: Păcat.

SORIN: Nu e nici un păcat. (*Alt ton.*) Cum ți s-a părut doamna?

SIMONA: Simpatică, o mic-burgheză cu haz umanist... (*Alt ton.*) Întoarce-te, vreau să mă îmbrac.

SORIN: Mai stai... (*Și-o mîngîie pe față, cu o tandrețe necunoscută la acest personaj.*)

SIMONA: Trebuie să plecăm... (*Pauză — doar ploaia.*) Trebuie să ne salvăm familia, trebuie să ne apărăm autobiografiile...

SORIN: Spune-mi, cum o duci?

SIMONA: Ce-ți veni?

SORIN: ... ce faci toată ziua?

SIMONA: Ce fac toată ziua... Tu ce crezi că fac toată ziua?

SORIN: Tocmai, nu știu, nu m-am gîndit...

SIMONA: Și atunci de ce vrei să știi? (*Pauză; îi sărută încet, trist, mîna.*) Sînt singură, tac toată ziua... și pictez, lucrez, lucrez pînă nu mai pot. Patru ore pe zi inventariez bibelouri și porțelanuri, servicii de masă și de desert. Nu fac nici două parale față de tablourile mele, mă crezi?

SORIN: Da.

SIMONA: Vrei să le vezi?

SORIN: Nu acum.

SIMONA: Ți-e frică și de ele? Tot timpul ți-e frică... (*Și se mîngîie pe față cu mîna lui.*)

SORIN: Nu înțeleg de ce mi-ar fi frică să...

SIMONA: Ai vedea cu ochii tăi că n-ai reușit să mă doborî.

SORIN: N-am vrut să te dobor... (*O sărută.*) Sînt situații cînd simți că tu nu mai contezi, nimic din tine... Amințiri, instincte, idei, nu mai sînt ale tale, ci...

SIMONA (*retrăgîndu-se*): E amețitor de frumos...

SORIN: Nu știu dacă e frumos, viața nu face estetică, dar e foarte necesar. E foarte necesar să știi că apartii istoriei și nu... (*O mîngîie — pauză, ea acceptîndu-l.*) Tu n-ai cum înțelege...

SIMONA (*rupînd clipe, îndepărtîndu-i mîna*): Termină... Nu pactiza cu elementele reacționare... Miine aș putea spune că ești un împăciuitoare, un emoție și nu... (*Rece, înlăturînd emoția.*) Cred că-i cea mai bună perioadă din viața mea. Am impresia că sînt vrăjită. Nu-mi vine să cred... Erau nopți cînd mă așezam la lucru și doream să nu iasă nimic... Nu vreau să mă ajute nici o minune. Nu admit ca undeva, sus, cuiva să i se fi făcut milă de mine și să-mi trimită milă cerească, două-trei clipe de inspirație. Nu pot lucra din milă... Arta din milă, din pomeni — chiar ale destinului... Destinul are pretenții de Mecena. Alaltăieri, directorul muzeului a vrut să-mi dea 15.000 de lei pe o guașă; uleiul strălucea, nu se uscase, mi se părea că plînge...

SORIN: Totuși, dacă ai fi luat banii.

SIMONA (*cu iritare crescîndă*): Nu fi stupid. Dacă aș fi luat banii, n-aș mai fi lucrat cîteva săptămîni. Banii te scot din mînă.

SORIN: Nu-i o părere unanim acceptată.

SIMONA: Nu mă interesează. Nu vreau bani, nu vreau noroc. Te corup, te mituiesc. Tu ai putea să accepți...

SORIN (*din ce în ce mai calm*): Accept. Sînt fericit că lucrezi.

SIMONA: Fericit... Prin testament, toate tablourile îți rămîn ție... Atunci vei fi fericit...

SORIN (*amuzat*): De ce?

SIMONA: Fără tine nu le-aș fi făcut... Tata îmi spunea că sînt o călugăriță ridicolă în mănăstirea demnității...

SORIN: Limbajul lui... Îl recunosc.

SIMONA: Nu știe că am rămas demnă dintr-o ședință, așa cum o femeie rămîne însărcinată dintr-o noapte... (*Furie abia reținută.*) Ridică-te! (*Sorin se ridică.*) Du-te la fereastră... (*După o pauză — se execută, ea îl urmărește pînă ajungă acolo.*) Întoarce-te! Vreau

să mă îmbrac. (Sorin se întoarce.) Chiar te-ai întors! Superb exemplu de virtute... Revoluția franceză ți-ar fi ridicat o statuie... tata va primi comanda unui bust de tras în serie... (Simona coboară fulgerător din pat, se duce la ușă și o încuie, străbate camera pînă la dulap, și de acolo vine încet, tiptil, spre el.)

SORIN (de la fereastră, întors): Nu ți-a venit nici o idee în privința lor?

SIMONA (oprindu-se): Nu-mi găsesc un pulover, asta-i tot. (Apoi înaintează spre el.)

SORIN (privind afară): Ne-ar trebui un argument fantastic, oamenii bătrîni sînt încăpățînați, realismul nu-i sperie... Spune-mi... (Se întoarce: Simona e la un pas de el, se aruncă unul în brațele celuilalt — o îmbrățișare de cu totul altă intensitate decît cea de la începutul scenei: pătimașă, pămîntească, fără teamă de senzualitate; el o sărută orbește, cu o anume disperare, și îngemunchează într-un sfîrșit la picioarele ei, îmbrățișînd-o fără pudoare convențională, fără „melodramă“. Ea încearcă să-l ridice și-l cheamă cu un gest mut spre baldachin.)

SIMONA (o ultimă șoaptă lucidă): N-am să spun nimic, nimănui... (O bătaie în ușă. Apăsare bruscă pe clanță.) Da, cine-i?

GLASUL DOMNULUI LEVESCU: Simona...

SIMONA: Imediat!... (Sorin îi aduce capotul căzut pe covor, lingă fereastră. Ea îl îmbracă amețită. Pauză, pentru regăsirea unei noi respirații.)

GLASUL DOMNULUI LEVESCU (politic): Sînt cu Marie... Te deranjăm? Lucrezi?

SIMONA (imobilă): Nu... imediat...

SORIN (în șoaptă dictatorială, strîngînd-o de umeri): Vreau să terminăm cu povestea asta...

SIMONA (privindu-l, o clipă): Și eu... (Coboară, se îndreaptă spre ușă, în drum încalcă pantofii de casă, deschide ușa, decisă.) Eram cu tovarășul Procopiu, cred că... (Se dă deoparte, căci doamna Procopiu — ca purtată de un suflu — se precipită spre Sorin.)

DOAMNA PROCOPIU: Sorin, dragul meu, dar ce... (Și-l îmbrățișează sub privirile celorlalți doi rămași în prag. O clipă, două, trei — Sorin nu poate împiedica această mișcare; peste creștetul ei, fixează tatăl și fiica, unul lingă altul, „reci“, fără tandrețe.) Dragul meu, dragul meu, ți s-a făcut dor de mine... (Rupînd îmbrățișarea, spre domnul Levescu.) Ce ți-am spus, Serge?

(Domnul Levescu se eliberează de rucsac.) În fiecare zi îi spuneam că ți se va face dor de mine... în fiecare zi... (Și-l îmbrățișează din nou.)

DOMNUL LEVESCU: Nu te-am contrazis niciodată, Marie. Recunoaște că... DOAMNA PROCOPIU: Totuși, trei săptămîni, trei săptămîni...

SORIN (degajîndu-se, în fine, privind-o din cap pînă la pantofii de tenis — patern, chiar sever): Ce-i cu dumneata? De unde vii?

DOAMNA PROCOPIU (căzînd într-un fotoliu): Uf! A fost un drum... (Deodată.) Vai, domnișoară, am uitat să te sărut!...

SIMONA (nici un pas): Am simțit, doamnă...

DOMNUL LEVESCU (spre Simona): Să nu crezi că nu ți-am ridicat zilnic osanale fiindcă ai acceptat...

SORIN (surprins): Va să zică, ai acceptat... N-a fost chiar ideea ta?

SIMONA: Nu. Ți-am spus că nu sînt răspunzătoare decît pentru fratele meu.

DOMNUL LEVESCU (cu avînt): Oh, copii, încetați — încetați cu disensiunile, cu cruzimile puerile, venim din rai, respectați-ne!... A fost ideea mea, domnule Procopiu, dacă te interesează... Dar de ce te interesează cum a ajuns bunica dumitale să trăiască trei săptămîni sublimul? E fără importanță... Eram într-o stare sumbră, am plecat dintr-un calambur, hai să-i spunem mai elegant, dintr-o ironie... Voi iam să văd lumea de sus... Un dramaturg oarecare și-ar fi încheiat un act cu replica mea, dar acolo nu mai există ironii, dramaturgi...

DOAMNA PROCOPIU (cu aceea impudare la avînturile lui): Serge...

DOMNUL LEVESCU: ... nu-nțeleg de ce să nu le-o spun — în stadiul rudimentar în care se află... Noi nu mai avem nici o superioritate asupra nimănui! Abia acolo sîntem mici — nu spun zadarnici, pentru că simpla acceptare a inferiorității ne ridică deasupra zădărnicii... V-o spun ca un om care a crezut ani de zile în puterea divină a ironiei și a surîsului, un muritor care a pus în locul lui Dumnezeu pe Voltaire și Anatole France: ironia are o limită tragică; ca și gravitatea, ca și patetismul...

SORIN: Nu înțeleg de ce trebuia să faceți un drum atît de lung pentru o asemenea banalitate, care și la nivelul mării...

DOMNUL LEVESCU: E o banalitate? E un adevăr la nivelul zero?

- DOAMNA PROCOPIU (*cu tact*): Serge vrea să spună că...
- DOMNUL LEVESCU (*iritat*): Nu înțeleg de ce trebuie să mă traduci. Oricît ar fi de fanatici, oricît le-ar fi imaginația îmbicsită de fumul miilor de ședinte și de hotărârile lor orgolioase, tot vor pricepe că-i depling...
- DOAMNA PROCOPIU (*pe același ton de traducătoare*): Ați trebui, într-adevăr, să vedeți munții învăluți în ceață... ceața ridicindu-se și fiecare potecă... cîinii cabanierului începînd să latre... dar pînă și veverițele... Veverițele sînt extraordinare, dragii mei. În fiecare dimineață, le urmăream două-trei ore sîrînd printre copaci și nu mă plictiseam... au o grație, o... (*Sorin nu-și poate reprimă un hohot de rîs energic.*)
- DOMNUL LEVESCU: Ce-i de rîs, domnule Procopiu? Veverițele, după al doilea război mondial...
- SORIN: Veverițele, după al doilea război mondial... Continuați, fraza e foarte bine începută.
- DOMNUL LEVESCU: Toți supraviețuitorii unui război, domnule Procopi toți ar trebui să alege în pădure să urmărească o săptămînă mișcarea veverițelor. E cea mai gingașă mișcare a vieții, cea mai secretă, cea mai subtilă... Singura care ne poate da o sugestie despre noi înșine. De sus, nu părem nici maimuțe, nici rinoceri, nici... Nu sîntem decît niște veverițe, care ne agităm prin pădurile lumii... Noi am descoperit-o după patru ani... E trist, nu-i nimic de rîs...
- DOAMNA PROCOPIU: De ce, Serge? Lasă-i să ridă — și nouă ni s-a părut la început comic... dar într-o bună zi a început să se tragă... de dimineață în timp ce se jucau.
- SORIN (*fără glumă*): Cum să se tragă?
- DOAMNA PROCOPIU: Foarte normal. În munți sînt bande.. de lichele, de reacționari... Munții au fost curățați și s-a tras...
- SORIN: Și voi ați fost acolo?
- DOAMNA PROCOPIU: E, acolo, ce să căutăm acolo?! Cîteva nopți cabana a fost ocupată de trupele noastre, după aceea am fost liniștiți.
- SORIN: Nu v-au evacuat?
- DOAMNA PROCOPIU: De ce să ne evacueze?
- DOMNUL LEVESCU: Inspiram cuiva suspiciuni?
- DOAMNA PROCOPIU: Eram pentru toți doi bătrînei cumînți, la apusul vieții, puțin extravaganti... Plutonierul Postolache mă numea doamna Levescu... Nu mă simțeam prost...
- SORIN (*spre Simona*): Puteam rămîne orfani...
- SIMONA: Nici o grijă. Vitalitatea doamnei nu e egalată decît de pitorescul tatălui meu.
- DOAMNA PROCOPIU: Dar nu-i vorba despre noi, draga mea... În dimineața cînd a început să se tragă, au încremenit în copaci, agățate, speriate de moarte... Am încremenit și noi... Pe urmă, una a căzut la picioarele noastre și n-a mai mișcat. N-am mai putut face nici un pas, deși nu se mai trăgea...
- SORIN (*după o scurtă pauză, privind-și ceasul, patern, în sensul „gata cu prostiile, copii!”*): Mami, aș vrea să mergem... În jumătate de oră avem un accelerat... ai vreo valiză, ceva?
- DOAMNA PROCOPIU: Nu, doar pantofii în rucsac...
- SORIN: Nu ți-i pui?
- DOAMNA PROCOPIU: Pînă la gară merg așa: la gară...
- SORIN (*energic*): Nu te-am văzut nici-odată îmbrăcîndu-te în gară...
- SIMONA: Doamna evoluează spre simplitate.
- DOAMNA PROCOPIU: Serge, tu te schimbi?
- DOMNUL LEVESCU: Nu, iau doar rucsacul.. în gară, în tren, aerul de munte impregnât în haine...
- SORIN (*tranzant*): Mami, cred că mergem singuri...
- DOAMNA PROCOPIU: Singuri?
- DOMNUL LEVESCU (*fără filozofie*): Dar nici nu ne gîndim, tinere... După cele trei săptămîni în munți, Marie și cu mine nu mai mergem nicăieri singuri. (*Sorin — privire insistentă spre Simona.*) E o hotărîre inatacabilă, vreau să vă fie clar... Nu ne mai plictisiți cu mutrele astea de copii precoți, de adolescenți stupizi, care și-au luat responsabilitatea lumii pe umeri, ca-n afișele de 1 mai... (*Spre Sorin*). Din actul întii, tabloul întii, te-am avertizat că doamna Procopiu își ia destinul în propriile mîni — și nimic nu poate să mă împiedice...
- SIMONA (*după o lungă privire spre Sorin*): Nimic?
- DOMNUL LEVESCU: Îmi repugnă să fiu sclavul unor...
- SIMONA (*atac calm, strategie precisă*): Nu-ți cere nimeni să fii sclavul cuiva, ci să te supui propriei demnități. Să te supui ca un cîine ciobănesc.
- DOMNUL LEVESCU (*ca un leu, agasat*): Dar ți-am explicat, draga mea.



că nu mai există demnitate, și — deci — nici supunere...

SORIN : După al doilea război mondial...

DOMNUL LEVESCU : Exact, după al doilea război mondial, am convenit cu Marie, totul se reduce la dezgustul — nu spun spaima, dezgustul față de moarte, față de obligația morții. Toți, absolut toți, vrem să trăim cât mai mult, chiar cu prețul demnității sau ai inteligenței. Între a fi demn pînă la 60 de ani și sănătos pînă la 300, nimeni nu ezită să aleagă sănătatea... Liniștea...

SORIN : Dar de ce trebuie ales ?

DOMNUL LEVESCU (*precis, spre Simona*) : ...Sau nu crezi cumva... că o să-mi trag un glonte în cap, fiindcă vestala demnității, uitîndu-și cultul, în-cuie ușa... și împreună cu...

DOAMNA PROCOPIU (*lezată*) : Serge...

SIMONA : O, tată, dar în mijlocul naturii ai devenit foarte frust... Cine ar fi crezut ? Liniștiți-vă, doamnă ; nu s-a petrecut nimic compromițător pentru nepotul dumneavoastră. Știu cum țineți la reputația lui. Tovarășul Procopiu rămîne un puritan mai presus de orice bănuială, deși... deși el a venit să mă vadă pe mine — nu pe dumneavoastră... E un adevăr crud, recunosc — trebuia rostit mai de mult, de cînd ați căzut în brațele lui, murmurînd dragul meu. Nu ? Parcă așa am reținut...

DOMNUL LEVESCU : Simona, fără cruzimi...

SIMONA (*spre Sorin*) : Pot continua, stăpîne ?

SORIN : Firește.

SIMONA : Am contemplat scena și am tăcut. Am tăcut, fiindcă nu-mi place să fiu vulnerabilă. Ar fi fost evident pentru teți că sînt geloasă (*șarjînd un frison*)... un sentiment îngrozitor — cum se spune în romanele de 15 lei. Fiindcă eu am avut cu domnul Procopiu romanul nostru de 15 lei... în versiune realist-socialistă, desigur...

SORIN : Te rog să nu...

DOAMNA PROCOPIU : Las-o să povestească, e realmente dotată pentru teatru...

SIMONA : Nu e teatru, doamnă, e literatură, din nou confundați... (*Spre domnul Levescu*.) Ne-ai făcut elogiul munților și al vieții în creierul munților. Era inutil. Domnul Procopiu și cu mine cunoaștem foarte bine farmecul cabanelor. Acum doi ani, iarna...

SORIN : Simona, îți interzic să...

SIMONA : Stăpîne, nu fi prost — înțeleg în doi să interzici amintirile, dar în patru ? În patru e exact ce ne

trebuie. Păstrează-ți locul în scenă. Întră cînd ai replică. Se poate să nu înțelegi ? Acum o oră, în pat — adică pe marginea patului — aici... (*și arată chiar locul pe care a stat Sorin, se așază pe acel loc*)... foarte cast, domnul Procopiu m-a conjurat cu lacrimi în ochi să nu spun nimic...

SORIN : Minti !

SIMONA : Evident că mint. Cine te poate vedea cu lacrimi în ochi ? L-ați văzut vreodată plîngînd, doamnă ?

DOAMNA PROCOPIU : Deseori...

SIMONA : Dar tremurînd ? E superb, cum ar zice tata, e stupid, cum aș spune eu. L-am văzut tremurînd de frică... de furie... și-acum o oră — de dor... sau de frig, nu știu... e un spectacol la care n-o să aveți acces niciodată, dar după părerea mea foarte interesant pentru o bunică...

DOMNUL LEVESCU (*concesiv*) : Nu ne interesează, Simona.

SIMONA (*cu furie, fără „teatru“*) : Cum nu te interesează ? Mai ales pe dumneata.

DOMNUL LEVESCU : Nu mă interesează satira.

SIMONA : A, nu, a fost foarte patetic... (*Spre Sorin*.) Nu ? Era în noaptea de Crăciun — melodramă curată. (*Spre domnul Levescu*.) Erai în țară, de cite luni ?... Domnul Procopiu mă cunoștea de două săptămîni și în noaptea de Crăciun, pe stradă, în fața casei, fără teamă de ridicol, mi-a căzut în genunchi, implorîndu-mă să plecăm în munți... imediat. Nu puteam să te las de Crăciun singur... (*Spre Sorin*.) Cred că în genunchi ai căzut, dacă am reținut bine... (*Spre domnul Levescu*.) Dar revelionul — dacă te interesează — l-am făcut lingă Voroneț, cu tovarășul Procopiu, într-o cabană... E drept, n-am văzut vecherite, n-am avut timp să vedem vecherite... Am ajuns noaptea și, după o noapte minunată, dimineața mi-a cerut să-mi fac o autobiografie amănunțită. Ningea... Tovarășul Procopiu, vigilent, era numai ochi și urechi...

DOAMNA PROCOPIU : S-a purtat foarte înțelept.

SORIN : Nu vrei să lași nimic ?

SIMONA (*precis, spre domnul Levescu*) : Plecarea ta la Paris, sinuciderea lui Mihai l-au îngrozit... îi vedeam groaza în ochi (*ride sarcastic*). Eram foarte aproape unul de altul, mă mîngia, tremura, intrase într-o familie complicată... Nu s-a compromis mai mult de citeva ore... Am plecat a doua zi, dimineața, dar noaptea aceea... (*rișînd*.)

*triumfătoare, dezinvoltă*)... a fost o noapte de neuitat, dovadă cu ce furie m-a exclus din facultate. Nu v-a spus nimic?

DOAMNA PROCOPIU (*calmă, obiectivă*): Nu... Discreția e o lege a conviețuirii noastre...

SORIN (*privindu-și din nou ceasul*): Mergem, mami? În 20 de minute... (*Spre Simona.*) Sau mai ai ceva de adăugat? Mărturisirile n-au fost complete? A mai rămas ceva curat?

SIMONA (*stins*): Cred că te-am ajutat suficient...

DOMNUL LEVESCU (*ia rucsacul și-l pune pe umăr*): Și eu zic să mergem... (*Tuturor, care-l privesc încordați.*) Toate poveștile astea nu mă interesează... (*Doamnei Procopiu.*) Toate poveștile copiilor, Marie, hărmălaia acestor nefericiți nu ne interesează, am mai stabilit asta sus... Spuneai că nu ți-e frică de nimic.

DOAMNA PROCOPIU: Decît de hoți. E prea multă hoție, Serge, prea multă ironie, prea multă ură. Nu suport, ărlă-mă... (*Spre Sorin.*) Spune-mi, ții foarte mult să plecăm singuri?

SORIN: Da.

DOAMNA PROCOPIU: De ce?

SORIN: Mi-ai face un mare rău dacă...

DOAMNA PROCOPIU: Nu înțeleg.

SORIN: Ai să înțelegi...

DOAMNA PROCOPIU: Cînd?

SORIN: În cinci ani, în zece.

DOMNUL LEVESCU (*accentele lui*): Nu înțeleg. Nu înțeleg nimic... Ce doriți de la noi? De ce nu ne lăsați în pace? (*Spre Sorin.*) Și ce înțelegi dumneata? Ce știi despre cinci ani? Ai văzut vreodată cum arată la față cinci ani? Te întreb lucruri simple...

DOAMNA PROCOPIU: Serge, dă-mi pantofii din rucsac... (*Domnul Levescu — imobil.*) N-are rost să ne umilim punînd întrebări simple. Au răspunsuri la toate. Le mai dăm cinci ani... (*Domnul Levescu deschide rucsacul, ia pantofii, ingenuchează în fața doamnei Procopiu.*) M-am simțit foarte bine în teniși, Sorine... ar trebui să mergem la un ortoped...

DOMNUL LEVESCU (*în genunchi, punîndu-i pantofii*): Aș putea să vă conduc la gară? (*Nici un răspuns — se ridică.*) Sau nu, n-am să pot tăcea... (*Doamna Procopiu se ridică din fotoliu, domnul Levescu o privește îndelung în tăcerea deplină a camerei, apoi, distins, elegant, îi sărută mîna. Cei doi ies.*)

DOMNUL LEVESCU (*incet*): De ce-ai făcut asta?

SIMONA (*cu sinceritate, aspră, fără ieamă de „cuvinte”*): Mi-a cerut-o Sorin. Mi-a cerut să-l ajut. Nu-l puteam refuza. Nu-l pot refuza. Îl iubesc... (*Domnul Levescu, frînt, se așază pe postamentul patului cu baldachin; cu capul în palme.*) Încă îl mai iubesc...  
DOMNUL LEVESCU (*renunțînd la frazele savante*): Dar el nu te iubește.  
SIMONA: Ba da. E al meu. E numai al meu.

DOMNUL LEVESCU: L-am văzut cum o aștepta...

SIMONA (*dreaptă*): Știu. Nu mă interesează. E un nenorocos.

DOMNUL LEVESCU (*opoziție de tată*): E un carierist.

SIMONA: Nu. E un nenorocos. Renunță la sora unui poet blestemat pentru o față de capitalist. Unde-i carierismul?

DOMNUL LEVESCU: Și atunci, de ce te-a lovit, de ce?

SIMONA: Dintr-o eroare. O eroare normală.

DOMNUL LEVESCU: Nu există așa ceva...

SIMONA: Există — cînd ai prea multă credință, prea multă dreptate și prea puțină experiență la dreptate ta. Nedrept de puțină experiență... Eu nu mă pot lăsa șantajată de erorile lui.

DOMNUL LEVESCU: Exact — ai să ajungi să participi la ele...

SIMONA: Nu, erorile astea vor trece, sînt vremelnice, n-au viitor, le săvîrșim fără a fi ale noastre... în fiecare din noi, în tot ce are țara asta mai bun există o forță care nu se lasă coruptă, invinsă, de erorile trecătoare... (*Ingenuchează lîngă el, mingîndu-l filial.*) Trebuie să credem în această forță...

(*Imediat se face întuneric. Apoi, un spot de lumină cade pe cele două fotolii puse față în față. Un fluierat lung, ca de locomotivă.*)

SORIN (*intr-unul din cele două fotolii*): Mami, îți mulțumesc foarte mult.

DOAMNA PROCOPIU (*în fotoliul celălalt*): N-ai de ce să-mi mulțumești.

SORIN: Te-ai sacrificat pentru mine.

DOAMNA PROCOPIU: Unui om care s-a sacrificat, nu-i mulțumești.

SORIN: Deci, accepti că...

DOAMNA PROCOPIU: Nu accept nimic, sînt la vîrsta cînd nu mai accept sacrificiile. Te-am urmat.

SORIN: Peste cinci ani, îți voi explica. Ești singurul om căruia îi voi explica...

DOAMNA PROCOPIU: N-ai ce să-mi explici, liniștește-te. N-am nevoie de

explicații. Înțeleg. Parcă 6-a luminat...  
SORIN : E din cauza zăpezii. O să muncesc pe spetite... Am trac... E prima oară când sînt corespondent peste hotare...

DOAMNA PROCOPIU : Cît mai avem ?  
SORIN : Ajungem în zori, acum e două, două și zece... Vreau să trăiesc curat, mami...

DOAMNA PROCOPIU : Asta am înțeles ; dacă nu aș ști asta, n-aș fi cu tine aici, aș fi rămas acolo... (*Un nou semn de locomotivă.*) Numai că asta n-ai voie s-o spui în timpul vieții...

SORIN : De ce ?

DOAMNA PROCOPIU : Abia pe patul morții, ai voie să spui am trăit curat. Dar tu nu știi cum arată patul morții, nici măcar pernele lui...

SORIN : Nu, nu, oamenii vor ajunge să trăiască curat chiar în timpul vieții.

Dacă nu aș crede în asta... Dar e greu, îngrozitor de greu, trebuie să fii mereu la pîndă, să știi să ataci, să te aperi, ca în război... Să te tîrăști prin noroie — puritatea are noroaiile ei.

DOAMNA PROCOPIU : E prea complicat...

SORIN : Poate că merită ca pentru o viață curată să trecem prin multe complicații... (*Vibrant.*) Poate că-i singurul lucru pentru care nu trebuie să ne temem de complicații.

DOAMNA PROCOPIU (*maternă și surizătoare*): Ai început să vorbești cu „poate”, cu „dacă”... (*De undeva, din întuneric, ia o pătură și-l învelește.*) Faci progrese... Dar pentru două dimineața, e prea complicat... (*Un ultim fluturat al locomotivei.*)

CORTINA

## ACTUL AL TREILEA

### TABLOUL 5

Peste cinci ani

*O cameră elegantă în apartamentul elegant al lui Sorin Procopiu. Camera doamnei Procopiu. N-au mai rămas din camera actului întii decît draperiile (ca o amintire din altă perioadă a vieții) la ușa din stînga, care dă — și acum — la Sorin. S-a păstrat și amplasamentul mobilelor, dar în locul divanului (tot în față), un recamier ; în locul dulapului vechi, la dreapta, un dulap lustruit strălucitor ; două fotolii adînci și noi în mijlocul camerei ; rulouri — și nu hirtie albastră — la ferestre, în fund — prin care e filtrată frumos lumina amiezii ; pe dulap — cu o ușoare neglijență, care denotă o stare de spirit antiaristocratică : două valize cu etichete din hotelurile străimătății și un radiator modern. Două covoare noi ; o certă bunăstare — totuși, pe undeva, se simte că deocamdată mîna gospodinei nu s-a ocupat atent de armonia ansamblului (și nu numai din cauza spiritului antiaristocratic). Pe un perete — deasupra recamierului, între ferestre — o fotografie mare, evident mărită, doamna Procopiu și domnul Levescu, la munte, de mult... Doamna Procopiu intră din stînga, din camera lui Sorin, cărînd, fără dificultate deosebită, o masă ușoară cu picioarele de aluminiu, o pune în mijlocul camerei, dînd de o parte fotoliile ; se duce la dulap, caută în el, scoate o față de masă albă, strălucitoare, o întinde pe masă ; aduce vesela, tacîmurile și le dispune pe trei laturi ale mesei ; din dulap, scoate șervete de olandă, trei, și le pune în fața fiecărui tacîm ; se sună, iese, dar acum nu vom auzi nici un dialog, pentru că intrarea în casă e departe ; se întoarce cu un buchet de crini mari, puși într-o vază înaltă ; așază vaza pe noptiera recamierului ; citește cartea de vizită trimisă cu florile, după aceea o pune în buzunarul rochiei decente, de bun-gust ; fără gesturi bruste, doamna Procopiu ia din sertarul noptierei o cutie mică cu pastile și înghite una. Apoi se întinde pe recamier. Și așteaptă. Nu, nu s-a schimbat prea mult, trăsăturile i-au rămas distinse, părul alb e coafat mai îngrijit, poate că a făcut cîteva cure cosmetice, dar nu insistente sau disperate ; nimic căzut, decreșpit — toată liniștea vîrstei la egală distanță de spaimă și beatitudine. În sfîrșit, se sună. Doamna Procopiu se ridică încet, deschide dulapul și se privește în oglinda interioară ; își aranjează părul cu mîna — inutil, pentru că fiecare buclă era la locul ei. Iese. După o pauză — dinafara camerei.*

DOAMNA PROCOPIU : Asta-i, ca de obicei, camera lui Sorin... I-am lăsat lui telefonul, nu vreau să aud tele-

foane... Aceasta-i sufrageria, mîncăm rar aici. (*Apare alături de domnul Levescu în pragul camerei. Domnul Le-*

vescu e schimbat: tras la față, cu Cearcâne obosite, departe de euforia fizică de altădată: prestația nu s-a pierdut, dar îmbrăcămintea — fără a fi neglijentă — nu mai exprimă vitalitatea zgomotoasă din urmă cu ani: o cravată sobră, un costum negru, fără batistă, nimic pitoresc; e o lumină stinsă, un spectacol clasic într-un teatru care a terminat repertoriul romantic.) Aceasta-i camera mea... (Domnul Levescu nu privește în jur, fixează fotografia mare; doamna Procopiu îl surprinde.) Ți plăcea mai mult dincolo, nu?... Și mie... Sorin a ținut să scăpăm de teatru, de vechituri... Tevile calorifere-lor... E și un cartier mai liniștit... și pe urmă, gazele... (Îl ia la braț, îl conduce la unul din fotolii; domnul Levescu se așază și o privește. Pauză. Apoi, domnul Levescu scoate din buzunarul costumului o batistă albă și se șterge pe frunte.) Ai obosit... stăm la parter, nu mai avem patru etaje, totuși ai obosit. Nu mai porți batista la...?

DOMNUL LEVESCU (glas liniștit, fără vehemență, fără pitoresc): Nu. M-am retras... (Doamna Procopiu suride.)

DOAMNA PROCOPIU: Ți mulțumesc pentru crini. Sint superbi.

DOMNUL LEVESCU: Crinii sint totdeauna superbi.

DOAMNA PROCOPIU (trăgînd celălalt fotoliu lîngă al lui): Cartea de vizită e foarte, foarte...

DOMNUL LEVESCU: Foarte concisă... Ți pare rău?

DOAMNA PROCOPIU: Ah, nu, Serge — cum să-mi pară rău? Exact ce ți-am cerut dintotdeauna... (Îi ia mîna într-a ei.) Ai slăbit, Serge...

DOMNUL LEVESCU: M-am maturizat.

DOAMNA PROCOPIU (insensibilă la spirit, luînd partea alarmantă a expresiei): Nu, Serge, nu vorbi așa... Mi-am dat seama din scrisori că... Erau...

DOMNUL LEVESCU: Erau clasice, nu? Toti ne întoarcem la clasicism, pe toate planurile. Din modestie.

DOAMNA PROCOPIU: Nu, n-am vrut să spun asta. Scrisorile erau...

DOMNUL LEVESCU: Erau foarte cuminti, știu. Scrisorile unui conformist. Nu strigau, nu făceau filozofie. Exact ca ale tale. Îmi scriai mi-e dor, ți răspundeam mi-e dor.

DOAMNA PROCOPIU: Și nu-ți era?

DOMNUL LEVESCU: N-am spus mincinos, am spus conformist, nu încurca noțiunile.

DOAMNA PROCOPIU: Asta-i primul lucru care țineai să mi-l spui?

DOMNUL LEVESCU: Da. Nu mai am

haz. Marie, și nici tu...

DOAMNA PROCOPIU: Respectă-mi măcar buna dispoziție...

DOMNUL LEVESCU: Șarjezi, Marie... Nu ești deloc bine dispusă, et pour cause... Te-ai maturizat și tu. După o condamnare la cinci ani, nici un gangster...

DOAMNA PROCOPIU: Da' asta-i foarte bine, Serge. Cine mai vrea haz la vîrsta noastră?

DOMNUL LEVESCU: Asta-i tristețea, Marie. Orice maturizare se face pe seama umorului... Am devenit concisi, am tras obloanele, am stins comedia din noi. Dar fără comedie, nu există nici grandoare, nici... E straniu în ce măsură eternitatea detestă comedia...

DOAMNA PROCOPIU: Nu ți-am cerut niciodată grandoare. N-am încredere în grandoare. Am vrut să fim normali.

DOMNUL LEVESCU: Evident. Și-am cîștigat un plus de inexpressivitate. Am devenit inexpressivi. Inexpressivi și concisi.

DOAMNA PROCOPIU (tenace): Scrisorile tale au fost foarte expresive. Scrisorile tale au fost pline de umor.

DOMNUL LEVESCU: Nu mi-am dat seama.

DOAMNA PROCOPIU: Vrei să-ți citească măcar una dintre ele? (Se ridică, se duce la dulap, îl deschide, caută...)

DOMNUL LEVESCU (calm): Care?

DOAMNA PROCOPIU: Acea cu închiderea cooperativei și intrarea ta la ziarul Patriarhiei...

DOMNUL LEVESCU: Deajuns de slabă.

DOAMNA PROCOPIU: Am ris o zi întreagă. (Cu scrisoarea în mînă, se așază pe fotoliu lîngă el.)

DOMNUL LEVESCU: De ce ai ris o zi întreagă?

DOAMNA PROCOPIU: Un om ca tine trecînd la ilustrații de Crăciun; un caricaturist trecînd de la o icoană la alta...

DOMNUL LEVESCU: N-am trecut niciodată de la una la alta, am fost totdeauna ateu, numai că am încetat să mai fac satiră. O detest. Nu mai admit decît fabulele.

DOAMNA PROCOPIU: Influența Patriarhiei?

DOMNUL LEVESCU: Nu, a ta... Am terminat și cu Patriarhia.

DOAMNA PROCOPIU (sincer alarma-tă): Cum?

DOMNUL LEVESCU: N-am suportat.

DOAMNA PROCOPIU: Nu mi-ai scris nimic.

DOMNUL LEVESCU (fără energie):  
N-am crezut că-i important... sînt ci-  
teva luni...

DOAMNA PROCOPIU (fără „teorie“):  
Și din ce trăiești?

DOMNUL LEVESCU: Din tablourile  
Simonei...

DOAMNA PROCOPIU: Ai ajuns să de-  
pinzi de ea?

DOMNUL LEVESCU: Ți-am comunicat  
din timp că demnitățile nu mă mai  
interesează și tot ce țin de ea...

DOAMNA PROCOPIU (invinsă pentru  
o clipă): Știu.

DOMNUL LEVESCU: Am ales amîndoi  
sănătatea. Iată, sîntem sănătoși... să  
batem în lemn.

DOAMNA PROCOPIU (niciodată mai  
indignată): Serge, măsoară-ți cuvintele!  
Și cum îndrăznești în casa mea să  
bați în lemn? (Mai liniștită.) Și ce  
faci toată ziua? Cum se manifestă să-  
nătatea ta?... Poate că nu faci ni-  
mic. Ce faci? Vinzi tablouri, vinzi  
covoare, bați cafelele?... Un om să-  
nătos poate lenevi toată ziua!

DOMNUL LEVESCU (fără să ridice vo-  
cea): Îmi scriu „Memoriile”.

DOAMNA PROCOPIU: Cine ți-a cerut?  
DOMNUL LEVESCU: Cine să mi le  
ceară? Nimeni...

DOAMNA PROCOPIU (neînțelegînd arta  
pentru artă): Și atunci?

DOMNUL LEVESCU: Atunci le scriu,  
fără să mi le ceară nimeni... Ce ți se  
pare supranatural? În urmă cu cinci  
ani, n-aș fi trebuit să-ți explic că  
omul nu face numai ce i se cere, decît  
dacă vrea să crape mai repede. Eu  
nu vreau. Se poate să mi se ceară  
să modelez mustați sau s-o desenez  
serios pe Fecioara Maria. N-am nimic  
împotriva. O vreme. Dar după aceea  
nu crezi că trebuie să văd ce mai am  
în cap? Memoriile nu se cer, se adună  
cît timp ți se cere altceva. În asta  
constă importanța lor — îmi pare rău  
că trebuie să fiu explicit cu tine, altă-  
dată erai mai sugestivă...

DOAMNA PROCOPIU: Te conjur, Serge  
— măsoară-ți cuvintele!

DOMNUL LEVESCU: Vor fi niște me-  
morii foarte serioase, te asigur. Adică  
nu vor fi — sînt. Tot ce am trăit  
viii, superficial, amuzant, à l'improviste  
sună grav și premeditat. Motoul, cred,  
clarifică pe orice imbecil: „Un lucru  
este și nu este în același timp”... Cum  
ți se pare?...

DOAMNA PROCOPIU (diagnostic, după  
o pauză): Serge, tu ești disperat!

DOMNUL LEVESCU: Va exista un sin-  
gur episod pur caricatural — acceptabil

însă prin caracterul lui de fabulă. Acum  
doi ani, vara, am asistat absolut în-  
tîmplător, crede-mă, la momentul cînd  
v-ați mutat aici... Îmi făceam plimba-  
rea de dimineață, peste trei zile urma  
să aibă loc rendez-vous-ul nostru anual  
la „Nestor”. Erai atentă să nu se zgîrie  
masa cea lungă din sufragerie, ședeai  
pe un balot, ținînd un sfeșnic superb  
cu trei brațe de argint. Tinărul domn  
purta o lampă de fier forjat. Nu m-ai  
observat, nu m-ai simțit în preajma  
ta... Marii adolescenți, în asemenea ca-  
zuri, fug!

DOAMNA PROCOPIU: De aceea n-ai  
venit la „Nestor” peste trei zile?

DOMNUL LEVESCU: Am plecat la Că-  
limănești, draga mea, toamna — după  
cum ai constatat — am reluat corres-  
pondența... (Doamna Procopiu se ridică  
brusc, se îndreaptă spre ușă.) Unde te  
duci?

DOAMNA PROCOPIU: Vreau să văd  
ce mai este cu friptura... (Pauză lungă;  
după ce stă o vreme în fotoliu, dom-  
nul Levescu se ridică și se întinde pe  
recamier, cu plăcere, „ca acasă”. Sună  
îndelung, dar departe, un telefon. Dom-  
nul Levescu nu se deranjează, se aude  
vocea doamnei Procopiu: „Alo! Da...  
nu”...)

După aceea, liniște — domnul Le-  
vescu a așipit, probabil, cu palmele sub  
cap, ca tinerii vizitatori în filmele oare-  
care.)

DOAMNA PROCOPIU (reintrînd): Mai  
ești aici?... Credeam că ai plecat.  
(Domnul Levescu răspunde mut, prin-  
tr-o fizionomie amuzată: „de ce credeai  
că am plecat?”) Nu suportai ca în tim-  
pul demonstrațiilor tale, omul să se  
gîndească la mîncare... Ce dramă ai  
făcut dintr-o omletă!

DOMNUL LEVESCU: Am evoluat...

DOAMNA PROCOPIU (asezîndu-se lângă  
el, calmă, bună): Simona era la te-  
lefon, ce voia de la tine?... I-am  
spus că nu ești aici. Nu vreau să pleci  
de aici... (Îl mîngieie pe frunte.) Nu  
vreau să mi te mai ia nimeni... Ce-i  
cu tine, Serge? Îmi era frică de a-  
ceastă întîlnire; niciodată nu ți-am  
scris cît de obosită plecam de la „Nes-  
tor”. E mult mai rău... Mult mai rău...  
Aș fi preferat să fii în starea în care  
te-am găsit la castel.

DOMNUL LEVESCU (invins, ca mărtu-  
risirea unei boli): Nu pot suporta tre-  
cerea timpului...

DOAMNA PROCOPIU: Bine, dar asta  
nu-i meseria noastră, nu te mai re-  
cunosc, Serge... Asta-i meseria lor. Ei  
trebuie să fie disperați. (Cu o dîrzenie

*necunoscută.*) Ei să fie disperați în fața timpului, ei să nu suporte trecerea timpului.. ei sînt tineri, ei să urle că lucrurile sînt insuportabile.

DOMNUL LEVESCU: Numai că ei nu... Au fost inumani. Tot ce s-a întîmplat a fost inuman, și noi am admis...

DOAMNA PROCOPIU: Serge, tu nu te mai controlezi? Ce-s cuvintele astea? De cînd ce este inuman te duce la disperare?

DOMNUL LEVESCU: Dar noi am admis...

DOAMNA PROCOPIU: Ai fi vrut să ne lamentăm în fața lor?

DOMNUL LEVESCU: Ne-am supus unei înscenări, unui spectacol de circ.

DOAMNA PROCOPIU: Trebuia să ne supunem — nu aici a fost greșeala. Au fost înscenări mai reușite și oame-nii au continuat să trăiască. Ura era prea mare, trebuia s-o lăsăm să înainteze, să învingă, să se creadă chiar victorioasă. Admit chiar disperarea ta...

DOMNUL LEVESCU: Numai a mea?

DOAMNA PROCOPIU: A noastră. Era normal, nu trebuie să spunem mai mult. Dar mai departe? Ce am făcut mai departe? (*Pauză.*)

DOMNUL LEVESCU: Continuă, Marie... Azi pari inspirată.

DOAMNA PROCOPIU: N-am fost vicleni, Serge. Am fost disperați, dar n-am fost vicleni. O disperare fără viclenie e o nenorocire. (*Pauză.*) M-am plimbat mult prin oraș. Casele acelea au devenit înțelepte cu mult înaintea noastră, timpul le-a cucerit din pivniță pînă la acoperiș. Și încă le mai atacă. Nici una nu disperă. Nici una nu strigă. Toate îl suportă, și toate luptă cu el, în tăcere, încruntate. Toate sînt cenușii, afumate — ca soldații îmbătrîniți pe front. Toate sînt viclene, toate loviturile lor sînt perfide — dimineța, cînd se deschid ferestrele și se pun așternuturile la aerisit, au un fel de suris, nimeni nu le poate face nimic. După aceea, ferestrele se închid și casele se bat mai departe pînă a doua zi, cînd iar apar așternuturile albe...

DOMNUL LEVESCU (*rupînd „poezia“*): Habar n-am ce vrei, Marie... (*Ridicîndu-se în picioare, încercînd din nou, ca pe vremuri, perorațiile sale în pași mari.*) În viața ta n-ai făcut atîta poezie. Nu mai suport poezia, Marie, am îmbătrînit, nu mai pot gîndi în metafore... Mă plictisesc...

DOAMNA PROCOPIU (*calmă*): Eu am îmbătrînit, Serge, ca și tine, și-mi place din ce în ce mai mult să gîndesc în

metafore. În schimb mă plictisesc fabulele și memoriile.

DOMNUL LEVESCU (*enervat*): Fabulele, draga mea, au o eficacitate elementară. Cînd aud: „maitre corbeau sur un arbre perché“, înțeleg lumea cu toate cutremurele ei.

DOAMNA PROCOPIU: În sfîrșit, Serge, te recunosc...

DOMNUL LEVESCU: ... dar metaforele tale nu sînt decît niște parabole biblice, fără nici un dumnezeu. Ce să înțeleg din parabola despre viclenie a sfintei noastre Maria Procopiu? Mi se propun aberații. Ai devenit prea subtilă... nu te pot urmări...

DOAMNA PROCOPIU: Iar tu ai devenit opac ca o fecioară de 17 ani.

DOMNUL LEVESCU: Nu, te rog să-mi explici unde e eficacitatea parabolilor tale. Cer fiecărui cuvînt eficacitate, consecințe brutale, nu-mi mai pot permite altceva... (*Pauză — apoi, cu o anumită speranță, în șoaptă.*) Rămii cu mine, Marie?

DOAMNA PROCOPIU (*tot în șoaptă*): Nu știu, Serge...

DOMNUL LEVESCU (*simțînd complotul, vibrant*): E ceva nou? Avem vreo speranță? Nu te lăsa derutată de grosolăniile mele. Știi că sînt un impostor în ale grosolăniei... (*O mîngîie pe mîna.*) E ceva nou, Marie?

DOAMNA PROCOPIU (*ridicîndu-se*): Te superi dacă mă mai duc o dată să văd ce e cu friptura?

DOMNUL LEVESCU: Nu, Marie... (*Doamna Procopiu iese, domnul Levescu se așază în fotoliu și rămîne crispat, scoate un tub cu pastile și ia una, rapid. Pauză consistentă. Doamna Procopiu revine, trage fotoliul lîngă domnul Levescu, care o fixează încordat.*)

DOAMNA PROCOPIU: Îți spun tot, Serge, cu o condiție: să nu mă întreprupi. (*Domnul Levescu acceptă solemn.*) Ultimii doi ani mi s-au părut cei mai grei. Nu numai fiindcă nu ne-am mai văzut. Viața cu Sorin era mult prea liniștită. Acum știu de ce nu ne-am văzut, poate că ai dreptate, probabil că eram detestabilă în ziua cînd ne-am mutat. Prea multe boarfe urîtesc... (*Gest iritat la domnul Levescu.*) Anul trecut l-am rugat să mă lase la București, nu s-a opus, asta m-a lovit mai mult ca orice. Nu mai avea nici o spaimă. Ne considera morți și nu aveam cum să-i răspund.

DOMNUL LEVESCU: De ce să-i fi răspuns? Spuneai că nu trebuie să gesticulăm în fața inumanului...

- DOAMNA PROCOPIU : Nu complica, Serge, nu complica. M-a lăsat să rămîn, te-am căutat cîteva zile, erai plecat la Oradea.
- DOMNUL LEVESCU : O expoziție a Simonei... Are expoziții în toată țara.
- DOAMNA PROCOPIU : Nu știi, nu erai — asta mă interesa. După zece zile, m-a chemat printr-o telegramă urgentă să vin la el. Mi-am făcut valizele, dar în seara dinaintea plecării primesc o vizită extraordinară. Domnișoara Angelica Negulescu. Știi cine-i Angelica Negulescu?... Fata care a fugit peste graniță...
- DOMNUL LEVESCU : ... cea pentru care a lăsat-o pe Simona... caraghiosul ! (*Doamna Procopiu tace.*) Continuă, Marie... Azi ai și poezie, și forță epică ! Continuă, de ce taci ?
- DOAMNA PROCOPIU (*mohorită*) : Nu admit remarci vulgare, Serge.
- DOMNUL LEVESCU : Dar nu-i nimic vulgar, draga mea. E o expresie ceva mai pedestră, ce-i drept, a satisfacției de a constata că nici un semen de al nostru nu scapă loviturilor soartei. De cîte ori constat simetria acestor lovituri, armonia lor, mă simt mai aproape de om și de durerile lui. Și de ce a venit ? În primul rînd, cum te-a găsit ?
- DOAMNA PROCOPIU : Nu știu... nici pînă azi nu știu. A apărut seara, am primit-o în casă, a întreat imediat de el. I-am spus că nu e în București. I-am spus unde e, a dispărut, ca și cum de aici pleca direct acolo... În vara asta a apărut acolo, a sosit la noi, eram numai eu acasă. Venise în concediu, voia să stea o lună cu el. M-a întreat dacă am ceva împotriva. Nu, ce să am împotriva ?
- DOMNUL LEVESCU : Mai rar, Marie, mai rar — încep să înțeleg...
- DOAMNA PROCOPIU : Nu ai încă ce înțelege. Nici eu n-am înțeles nimic pînă la sosirea lui acasă. Era prima oară cînd vedeam o femeie sărutîndu-l pe Sorin — în fața mea, la lumina zilei.
- DOMNUL LEVESCU (*superior*) : Firește, ai fost indignată...
- DOAMNA PROCOPIU : Nu, de ce ? Nu era deloc jenant sau impudic...
- DOMNUL LEVESCU : Totuși, cînd i-ai descoperit pantofii, pasta de dinți, țin minte...
- DOAMNA PROCOPIU : Aveam multe prejudecăți, foarte multe prejudecăți... La început părea paralizat ; am reținut-o la masă și a urmat un interogatoriu absurd : cum l-a găsit ? cum m-a găsit ? pînă și de ce nu l-a uitat...
- Fata mă lua ca martoră, o susțineam, tot ce spunea era logic. E stewardessă pe liniile elvețiene, locuiește la Zürich, nu mai stă cu părinții, averea tatălui nu-i spune nimic... După prima săptămină, mi-a interzis să mai ies cu ea. De ce ? Fiindcă i-aș face un mare rău...
- DOMNUL LEVESCU (*impulsiv*) : Acum admiti că e un carierist ca orice carierist, exact ce ți-am demonstrat la...
- DOAMNA PROCOPIU (*cu tenacitate*) : Cum o să admit că Sorin e un carierist ca oricare carierist ? Dacă aș fi crezut așa, n-aș fi luat hotărîrea pe care am luat-o și l-aș fi lăsat judecării celor primejduiți de carierismul lui. Nu putem judeca decît ceea ce ne primejduiește, nu, Serge ? Restul e lux sufletesc. Or, el primejduia dragostea pe care i-o port. Așa că am hotărît să-i fac rău. Nu știi ce rău îi puteam face dacă ieșeam zilnic cu fata aceea în oraș, dar dacă el spunea că-i un rău în asta — l-am crezut. M-am plimbat în continuare cu ea, am mers la teatru, am condus-o la aeroport, dacă asta îl speria — să se sperie. Dacă asta îl durea — să-l doară. Iar dacă lui îi făcea rău, atunci însemna că nouă ne face un bine. Acum înțelegi unde-ți viclenia mea ?
- DOMNUL LEVESCU : E principiul care a stat la baza inventării autohemoterapiei. Îi făceai injecții cu propriul lui șantaj...
- DOAMNA PROCOPIU : Oh, Serge, nu vorbi atît de detașat. Sorin nu e bolnav.
- DOMNUL LEVESCU : O nevroză. În 20 de ani se vor studia ca oricare alte nevroze.
- DOAMNA PROCOPIU : Nu, îți repet : întotdeauna l-am înțeles, tot ce făcea era curat și venea din credință. De aceea, l-am urmat, m-am supus, aveam încredere în el ; și niciodată viața nu l-a contrazis într-atît încît fanatismul lui să-mi apară carierism... niciodată !
- DOMNUL LEVESCU : Marie, nu te mai justifică — ai făcut foarte bine...
- DOAMNA PROCOPIU : Nu-mi place să lovesc. Nu-mi place să fac răul cu bună-știință. Nu-i meseria mea, ți-am mai spus. E meseria vieții, nu trebuie să i-o furăm, am fi prea aroganți. Ea să ne lovească și noi să-i răspundem...
- DOMNUL LEVESCU : Cu viclenie...
- DOAMNA PROCOPIU : Cu viclenie... Nu înțeleg de ce ești atît de satisfăcut.
- DOMNUL LEVESCU : Lasă-mi plăcerea ca, după cinci ani, să constat că

ne mai putem întîlni în concluzii. Tot ce ne-a mai rămas sînt concluziile.

DOAMNA PROCOPIU: Cît e ceasul, Serge?

DOMNUL LEVESCU (*ceas de buzunar*): Două și jumătate...

DOAMNA PROCOPIU (*cu o anumită dezinvoltură*): Ce ar fi să mîncăm fără Sorin? Cred că ți-e foame.

DOMNUL LEVESCU: Adevăru-i că o epică bogată stimulează papilele gustative...

DOAMNA PROCOPIU (*plutînd spre ușă*): Vrei și o tucică înainte?

DOMNUL LEVESCU: Înainte de ce? (*Doamna Procopiu dispăre — domnul Levescu așteaptă, ia un pahar de cristal de pe masă și-l privește în lumina ferestrei. Se sună. Doamna Procopiu strigă din bucătărie: „Serge, du-te și vezi cine e... Eu nu pot”. Domnul Levescu se decide și iese. Pauză lungă — doamna Procopiu revine, ținînd un platon pe care strălucește o salată de boeuf; îl depune pe masă și apoi impacientată, dezlegîndu-și șorțul de bucătărie.*)

DOAMNA PROCOPIU (*în pragul ușii*): Dar ce se întîmplă, Serge?...

DOMNUL LEVESCU (*chiar în fața ei, vizibil tulburat*): Marie, Simona mă așteaptă afară într-un taxi. Mă caută de două ore, are o veste...

DOAMNA PROCOPIU (*încă senină*): De ce nu intră? Casa mea e ca și...

DOMNUL LEVESCU: Pînă la orele trei, trebuie să fim la editură. Plec și într-o oră sînt înapoi.

DOAMNA PROCOPIU (*ultimele rezerve de calm*): Cum adică — pleci?

DOMNUL LEVESCU (*fără retoricism, dar imposibil să fie normal*): Marie, e un eveniment pe care-l așteptăm de zece ani: semnăm contractul pentru reeditarea poeziilor lui Mihai...

DOAMNA PROCOPIU: Și nu se poate mîine? (*Pauză — cu forță*.) Eu aștept de cinci ani această întîlnire a noastră, Serge, îți cer să ne respecti!

DOMNUL LEVESCU (*tremurînd de furie*): Marie, dar e inadmisibil ca la vîrsta ta să te porți ca o adolescentă, sau ca o gospodină care suferă pentru un dîneu ratat! Sînt situații... (*De-afară -- un sunet de claxon.*) E vorba de reabilitarea unui poet, Marie!

DOAMNA PROCOPIU (*ultima rezistență*): Nu mă interesează nici un poet!

DOMNUL LEVESCU: Te rog, nu exagera. Într-o oră... (*Din nou sunet de claxon.*)

DOAMNA PROCOPIU: Cheam-o pe Simona, te rog. E imposibil să nu înțeleagă că și mîine e o zi...

DOMNUL LEVESCU: Directorul editurii...

DOAMNA PROCOPIU: Te rog, cheam-o pe Simona!

(*Domnul Levescu iese, doamna Procopiu se așază într-un fotoliu și așteaptă. Nici un gest de disperare, de „cădere”. Așteaptă cuminte — un minut, două, trei — cu brațele încrucișate la piept. Sună îndepărtat telefonul; îl lasă să sune. Se ridică încet, deschide dulapul și caută inutil pilule, probabil. Nu le găsește; și nu-i rămîne decît să se uite în oglinda dulapului deschis. O clipă, îl lasă deschis și se întinde pe recamier, așteaptă trecerea crizei; în sfîrșit, trage sertarul nopțierei și ia o pastilă din cutie. Apoi încearcă să adoarmă. Din camera de alături, vocea lui Sorin: „Mami, ești acasă?...” O ușă trîntită, încă una... Cu o iluzie de vioiciune, doamna Procopiu se ridică și, apropiindu-se de masă, taie salata de boeuf și pune o porție în fosta farfurie a domnului Levescu.*)

SORIN (*intrînd, ștergîndu-se pe mînă cu un prosop*): M-ai așteptat pînă acum, mami?

DOAMNA PROCOPIU (*așezîndu-se în fotoliu*): Nu, eu am mîncat...

SORIN: Dar de ce aici, și nu în bucătărie?

DOAMNA PROCOPIU: Ești invitatul meu...

SORIN (*așezîndu-se*): Dar ce-i sărbătoarea asta, mami? De cînd n-ai mai făcut salată de boeuf? (*Începe să mînințe.*) E formidabilă — cred că lămiul ar sta în genunchi... Ești de o perfidie unică, mami. De unde ai știut ce veste te așteaptă?... Știi că rămînem în București? Reluăm studiul literaturii, ne întoarcem la critică, la artă... (*privînd-o*)... la teatru, la caricaturii dramatice...

DOAMNA PROCOPIU (*fără scîncete*): Mi-e frig, Sorine... adu-mi pătura din sufragerie...

SORIN (*imediat*): Dar ce ai? (*Iese și în câteva secunde e înapoi, o acoperă pe picioare.*) Ce ai, mami? Să chem un doctor?

DOAMNA PROCOPIU: Nu. Mi-e frig. Adu-mi radiatorul...

(*În timp ce Sorin se îndreaptă spre dulap să ia radiatorul... cade.*)

CORTINA



*Aceeași cameră a doamnei Procopiu — peste 5 sau 10 ani, nu are importanță.*

*O veilleuză înaltă, cu picior, modernă în ultimul deceniu, plasată în mijlocul camerei, luminând masa cu fotoliile; restul camerei e în întuneric, abia ghicim dispoziția mobilelor, un colț din recamier, luciul stins al dulapului etc. Domnul Levescu cu un șal clasic pe umeri, primul semn neîndoielnic al bătrâneții care l-a cucerit — stă într-un fotoliu, avînd la picioare un radiator încins pînă la incandescență: ține în brațe — așa cum ai ține și ai mîngîia o pisică — un bust al lui Voltaire. Pe masă — deajuns de stîngaci așezat — un aparat de radio. Radioul e deschis, emite, și la ridicarea cortinei, domnul Levescu ascultă, mîngîind tandru, din cînd în cînd, chelia bustului voltairian.*

**GLASUL LUI SORIN PROCOPIU: ...**

Prin poezia lui Mihai Levescu trec curenții de înalt voltaj ai marilor purități, ai marilor candori. Mihai Levescu are puterea să nu-și disimuleze inocența prin artificiile pudorii artistice. De obicei poezii acestei rase se ascund în timiditate, gingășie și grațuitate, ca Giraudoux, de pildă; la Mihai Levescu, candoarea nu se înspăimîntă de propria-i sinceritate și nevinovăție. Nu se înspăimîntă, pentru că-i prea puternică, prea sigură de forța-i poetică. Masca, fardul, toga, recuzita de rigoare îi repugnă. El ne-o spune fără teamă, fără tremur în voce, neîncercînd să smulgă nici un efect poetic, clasic, din nenumăratele care ne șantajează emoția de sute de ani: „Eu sînt nevinovat, doamnelor și domnilor. Nevinovat și candid, ca stelele din ochii balenelor. Filozofii să caute marile vini, marile pricini. Eu nu sînt filozof, vă aduc ca dovezi irefutabile — masca neuzată, toga niciodată îmbrăcată, pumnalul alb și lira aceasta dezacordată de atîtea cîntece adevărate. Doar sandalele au găuri adînci în talpă. Am mers mult. Sînt inocent...” Trebuie spus că — printr-unul din acele fenomene de refracție ale biografiei în operă — Mihai Levescu a putut apărea o vreme drept un poet vinovat, păcătuind față de societate și istorie, cu grave consecințe asupra accesului său la public. Deși istoria literaturii universale aduce numeroase opere magistrale de poezie nemurdărite de contactul discutabil al poetului cu cotidianul, nu vom apela în cazul lui Levescu la acest argument, atît de detestat de o critică dogmatică și incapabilă. Cercetările noastre — rod al unei personale și dureroase reconsiderări depășind problemele pur artistice, trebuie s-o recunoaștem — au ajuns la concluzii clare, al căror tragism nu întunecă nici o clipă devotamentul cetățenesc și patriotic al poetului. Sfir-

șitul lui dramatic, în ziua de 26 august 1944 — acum, deci... (*În această clipă, sunetul unei sonerii de-afară se aude în aparat și emisiunea e bruiată*)... strict personal și nu poate, în nici un caz, să ne ducă la a pune sub semnul întrebării sinceritatea celui care cerea în noaptea fascistă irupția unor mari vulcani legendari... Suspiciunea n-a fost niciodată o operație a spiritului critic, ci...

*(O sonerie puternică în cameră, domnul Levescu închide brusc aparatul și aruncă bustul filozofului pe covor, într-o mișcare enervată; bustul se sparge; domnul Levescu se ridică, își strînge șalul pe umeri și, tîrșindu-și papucii de casă, iese din cameră pe sub una din draperiile învăluite în penumbră, apoi intră în cameră urmat de Angelica — elegantă, distinsă. Domnul Levescu îi indică un fotoliu, deschide radioul și-i face un semn energic să tacă și să asculte.)*

**GLASUL LUI SORIN PROCOPIU: ...** un glas de o cutremurătoare claritate, o poezie care, pe măsură ce lumea își va regăsi simplitatea primordială, va comunica tot mai nestîmjenită cu toate porturile și golfurile în care a ancorat frumosul.

**GLASUL CRAINICULUI** (*în camera goală*): Cu ocazia comemorării morții poetului Mihai Levescu a vorbit criticul literar Sorin Procopiu. Transmițem versiuri ale poetului, în lectura Simonei Levescu.

**GLASUL SIMONEI** (*recită alb, fără inflexiuni deosebite, fără efecte*): Cinematograf. La urma urmei, totul e în ordine. Oamenii taie morile de apă. Perlele sînt scoici bolnave... (*Domnul Levescu, din nou cu un gest enervat, închide radioul.*)

**DOMNUL LEVESCU:** Eu personal prefer televiziunea. N-avem televizor în casă, pentru că Sorin detestă micul ecran. Cred că e o trăsătură fals in-

telectuală... Cît timp rămîneți în Bucu-  
rești ?

ANGELICA : Definitiv.

DOMNUL LEVESCU : O, atunci, cu pu-  
țină imaginație, mă puteți vedea și în  
radiatorul incandescent... (*Întoarce ra-  
diatorul spre ea.*)... E același principiu.  
O oglindă a omului ajuns la incandes-  
cență... (*Angelica refuză mișcarea, a-  
tunci domnul Levescu îi pune în față  
bustul voltairean.*) Vă supără faptul că  
bustul nu e întreg ? Vă pot livra altul...  
(*Iese din conul de lumină, și în penum-  
bră se pare că deschide dulapul : re-  
vine cu un nou bust al aceluiași filozof.*)  
Sintem bine aprovizionați cu statui...  
Observați că Voltaire nu suportă mus-  
tățile ?...

ANGELICA : Domnule, mi-ați promis c-o  
anunțați pe doamna Procopiu...

DOMNUL LEVESCU : Domnișoară —  
n-aș vrea să vă apar incoerent...

ANGELICA : Vă rog, anunțați-o pe  
doamna Procopiu....

DOMNUL LEVESCU : Sinteți emotivă ?  
Singurii oameni pe care-i mai respect  
sînt cei emotivi.

ANGELICA (*acoperînd alarma*) : Toți  
oamenii sînt emotivi.

DOMNUL LEVESCU : E o idee for-  
mată, desigur, sus, pe liniile aeriene  
unde v-ați petrecut ultimii ani ai vieții.  
Dar legile aeriene nu sînt și legile vieții  
terre-ă-terre. Toți oamenii sînt em-  
otivi cînd li se deschide perspectiva unei  
catastrofe aviatice. Dar plăcerea vieții  
pe pămînt vine din lipsa catastrofelor  
aeriene. Poate că n-ați observat în  
avion, dar vă pot anunța că pe pămînt  
— după al doilea război mondial —  
emoția e reprimată fără milă. E bine  
să ții seama — eu țin seama, simpatia  
mea e mereu de partea celor emotivi...

ANGELICA (*cu teamă, privind în jur.  
încercînd să străbată conul de lumină*) :  
Doamnă Procopiu, doamnă Procopiu !

DOMNUL LEVESCU : Doamna Procopiu  
a murit. Nu vă puteam anunța această  
veste nici în vestibul, recunoașteți, ar  
fi fost o insensibilitate din partea mea,  
nici în sufragerie — unde e prea frig,  
deși avem gaze... aici însă, lângă ra-  
diatorul ei...

ANGELICA (*mai realistă*) : Dar cum a  
murit ? Cînd ?

DOMNUL LEVESCU : A murit după ce  
a preparat o salată de boeuf. Cinci  
ani a preparat pentru mine o salată  
de boeuf... Toată călătoria ei cu dum-  
neata prin orașul acela, casele acelea  
cenușii, dumneata însăși erai o pregătire  
vicleană a acelei salate de boeuf... a  
adus-o aici pe masă... (*și indică bustul*

*lui Voltaire*). Era chiar aici, o văd,  
strălucitoare ca o idee a filozofului —  
doamna Procopiu nu era numai o gos-  
podină desăvîrșită, dar, mai mult, des-  
cîndea din rasa superbă a femeilor  
care-și mărturisesc sentimentele prin  
gesturi prozaice, reci și neînsemnate...  
Ura patetismul, retorica... E o rasă care  
se stinge... Iar eu am ucis-o fără tan-  
drețe, fără gingășie, fără să-mi pese că  
în epoca noastră morțile survin „par  
delicatesse“... După cinci ani i-am cerut  
să absentez o oră și n-a suportat... M-am  
întors după două ore și Sorin o dusesse  
deja la spital. Trăia cu talent, expresiv,  
prea expresiv ca să nu dispară dintr-o  
dată. Sorin a adorat-o. Marie a fost  
singurul om care l-a învățat ce în-  
seamnă suferința, umanismul. Mi-a re-  
cunoscut-o într-o seară...

ANGELICA : Nu-mi vine să cred, nu-mi  
vine să cred... Mi-a povestit cum ați  
plecat în munți.

DOMNUL LEVESCU : E o rasă care se  
stinge. Mă simt ca un vînător care  
a ucis ultimul exemplar dintr-o familie  
de cerbi regali...

ANGELICA (*în jocul lui*) : N-am văzut  
niciodată o femeie iubind fiecare cu-  
vînt al bărbatului ei. Vă repeta fra-  
zele...

DOMNUL LEVESCU (*mai mult un mur-  
mur*) : Frazele mele, frazele mele... Am  
plătit pentru toate frazele mele...

ANGELICA : Spunea că nimeni în lume  
nu vorbește în fraze mai lungi... Cea  
mai mare plăcere a ei era să vă as-  
culte... La început n-am crezut-o. Eu  
am oroare de cuvinte, în general... de  
fraze, de explicații, de justificări... Aș  
putea trăi numai cu informații.

DOMNUL LEVESCU (*îzbucînd*) : Și a-  
tunci ce cauți aici, domnișoară ? Dacă  
ai oroare de cuvinte, de ce ai venit  
aici ? De ce te-ai tîrît pînă aici ?

ANGELICA (*suficient de calmă*) : Am  
venit s-o văd pe doamna Procopiu...

DOMNUL LEVESCU : Minti ! Ai venit  
pentru informații, ca orice submarin...

ANGELICA : Doamna Procopiu m-a con-  
vins să mă întorc în țară.

DOMNUL LEVESCU : Doamna Proco-  
piu nu avea putere de convingere...

ANGELICA : Doamna Procopiu mi-a  
mărturisit că nu poate trăi fără stră-  
zile Bucureștiului.

DOMNUL LEVESCU : Doamna Procopiu  
nu era sentimentală.

ANGELICA : Mi-a oferit casa ei, în  
caz...

DOMNUL LEVESCU : Și atunci unde e  
pasta de dinți ? Unde e cămașa de  
noapte ? Nu știai că eu îți voi des-

chide? Eu am asistat la fuga dimitale, eu ți-am descoperit pantofii scilciați! Unde-ți sînt pantofii ieftini și scilciați? Pleacă, te rog, imediat... (Pauză.) Pleacă — toate submarinele s-au scufundat...

ANGELICA: Nu, vreau să-l văd...

DOMNUL LEVESCU: Trebuie să mai aștepti... Mai ai și miine o zi, și peste zece ani mai ai o zi... De ce acum?

ANGELICA: Am venit pentru el.

DOMNUL LEVESCU: Dar din cite știu, te-a respins...

ANGELICA (imediat): I-a fost frică... frică de dragoste... sînt convinsă... am mers prin toată Europa, n-am întîlnit oameni cărora să le mai fie frică de dragoste. Toți sînt brutali, egoiști, cinici... Dragostea nu mai înseamnă nimic.

DOMNUL LEVESCU: Toți?

ANGELICA: Nu știu — știu că el n-a fost niciodată... totdeauna a crezut în ceva, a ars, a...

DOMNUL LEVESCU: Domnișoară, trebuie să te contrazic...

ANGELICA (imediat): Cum, și el?... Și cu el s-a terminat? Și el e un...?

DOMNUL LEVESCU: A, nu. Nu-i dezgustat, nu-i învins, nu-i mort. Dar a venit la picioarele ei, ca un ciine ciobănesc — și asta lasă urme urite... Cicatrici... S-a tîrît, așa cum a prevăzut ea... Nu există voluptate mai mare decît a trăi ce ai prevăzut. Or, Simona a prevăzut tot... tot... Fiindcă-l iubea. E uimitor...

ANGELICA: Dar el nu admitea nici un compromis. Nici un...

DOMNUL LEVESCU: N-a fost nici un compromis... Nimeni nu admite compromisurile, domnișoară — dar toți vrem simultan să fim iertați, să iertăm și să ne adaptăm... Aici e ecuația. Și dumneata... și dumneata vrei să fii iertată și să ierți. Și eu... și el... Toți, toți avem nevoie de înțelegere, de bunățate, de inteligență, deși inteligența e rea și nu acceptă adaptarea. Aici e ecuația. Așteaptă-l s-o dezlege, o va dezlega... Erorile, ecuațiile nu trebuie să sperie... Să-ți spun un secret... (Se apleacă la urechea ei și Angelica îi acceptă șoapta.) Simona e unul din primii patru pictori ai țării... (Angelica se ridică în picioare, vrea să plece — el îi barează drumul.) Domnișoară, admit că niciodată n-am știut să mă exprim simplu, concis... E tragedia vieții mele. (Angelica iese, el o urmează: de afară.) Demnitatea e o lungă așteptare... Ca și geniul, domnișoară!

(Pauză — deodată, domnul Levescu se întoarce în cameră și febril aleargă spre dulap; zgomot de lucruri răsturnate, în afara conului veilleusei; cu un alt bust al lui Voltaire în brațe, iese, alergînd, din cameră. După un timp se întoarce, se așază în fotoliu, sub veilleusă, și respiră adînc. Deschide radioul.)

VOCEA CRAINICULUI ... medicului, vorbește profesor doctor Cezar Melidoneanu, despre „Legile armoniei organismului uman“.

(Un hîrîit prelung acoperă vocea, domnul Levescu bate cu pumnul în aparat, defecțiunea sonoră continuă. Domnul Levescu nu intervine — „paraziții“ invadează camera, domnul Levescu contemplă un punct, undeva în radiator. Deodată, „paraziții“ dispar și vocea conferențiarului e clară.)

VOCEA CONFERENȚIARULUI ... În toate perioadele cînd bărbații nu au mai privit femeia ca pe o minune a naturii, devierea instinctului ei matern a împins-o pe căi psihice anormale, ca în cele din urmă...

(Lumina se aprinde brusc în cameră — peste tot, busturi ale lui Voltaire. Pe dulap, sînt vreo 20, multe răsturnate, altele căzute de pe dulap, pe covor, în fața dulapului. Același bust — cite două trei bucăți — pe noptieră, la fereastră, etc.

Eleganți, bine dispuși, apar Simona și Sorin — de la un teatru, de la o premieră, de la o recepție.)

SIMONA (încinzînd radioul fără iritare): De ce nu răspunzi? De cinci minute întrebăm dacă ești acasă?... (Îl sărută și, fără întrebări suplimentare, începe să adune busturile căzute de pe dulap.)

DOMNUL LEVESCU: Ascultam un ginecolog foarte original...

SORIN (degajat): Ai ascultat emisiunea?

SIMONA: Dar cum ai răsturnat statuile, nu înțeleg...

DOMNUL LEVESCU: Mi-ai plăcut. (Lui Sorin.) Tu aveai o persoană înția plural extraordinară... „Cercetările noastre“... „părerea noastră“... (Gest de deliciu, chicotește.)

SORIN: Știi că un editor german se interesează de opera lui Mihai? Vede în el un brechtian, avant la lettre. Ne-a chemat la Athenée Palace...

DOMNUL LEVESCU: N-am înțeles însă de ce vezi în Giraudoux un timid? L-am cunoscut personal, mi-a suflat o

subretă după o premieră ca nimeni altul...

**SIMONA** (*lângă el, descoperind bustul spart, sub veilleusă; tandră*): Și cum ai spart bustul asta? Te-ai bătut cu cineva? Te-au atacat hoții?

**DOMNUL LEVESCU**: S-a sfărmat în cadrul emisiunii... Tot în cadrul emisiunii a trecut pe aici, într-o vizită de bunăvoință, domnișoara Angelica Negulescu... (*Simona iese — fără să dea importanță „inepțiilor“ lui.*)

**SORIN** (*liniștit*): Și ce a vrut?

**DOMNUL LEVESCU**: O căuta pe Marie... Era elegantă, superbă, i-am oferit toate informațiile. Am fost coerent. De câte ori sînt emoționat, sînt coerent. Curios, nu? Știi că Marie a convins-o să se întoarcă în țară ca să se căsătorească cu tine?

**SORIN** (*respectuos față de bolnav*): Și s-a întors?...?

**DOMNUL LEVESCU**: Am convins-o să se iubească... să te despartă de Simona... mi-ar face o mare plăcere... femeile care luptă pentru un bărbat...

**SORIN**: Mai ai idei ingenioase.

**DOMNUL LEVESCU** (*Simonei, care a reintrat și strînge cu fărașul cioburile statuii*): Nu, Simona? Femeile care luptă pentru un bărbat sînt întotdeauna un spectacol mare! (*Tăcere, domnul Levescu o contemplă pe Simona măturînd.*)

**SIMONA**: Am ambalat azi toate tablourile pentru expoziția de la Paris... Te întreb din nou: nu vrei să pleci cu noi la Paris?

**DOMNUL LEVESCU**: Prima oară am văzut-o pe Marie măturînd în ziua cînd ne-am întors din vilegiatură... A venit cu fărașul, a strîns cioburile, mătura cu o grație inimitabilă... Toată lumea crede că dramele se sfîrșesc în comedii. Nu e adevărat. Dramele devin comedii, și după aceea iar drame și iar comedii... și uite așa o ținem...

(*Simona pleacă. Sorin stinge lumina — rămîne doar veilleusa aprinsă, luminîndu-l pe domnul Levescu, așezat în fotoliu.*)

**SIMONA** (*în penumbră, sub draperiile ușii*): Știi că ar trebui să-l ducem la un consult?

**SORIN** (*lângă ea — tot în șoaptă*): Cred că are un nou șoc...

**SIMONA**: Vreau să-l luăm neapărat la Paris... i-am face o ultimă bucurie...

**DOMNUL LEVESCU**: Niciodată nu ți-am asigurat o încălțăminte elegantă, pe cînd tu cu forțele tale proprii...

**SIMONA**: Noapte bună, tată...

**SORIN**: Noapte bună... (*Simonei — în șoaptă.*) Poate îl consultă la Paris...

**SIMONA** (*ieșind*): Și eu cred că la Paris...

**DOMNUL LEVESCU** (*deschide aparatul de radio*).

**GLASUL CRAINICULUI**: ...Un scurt program de bossanove...

C O R T I N A  
noiembrie, 1966

